

ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA 2021

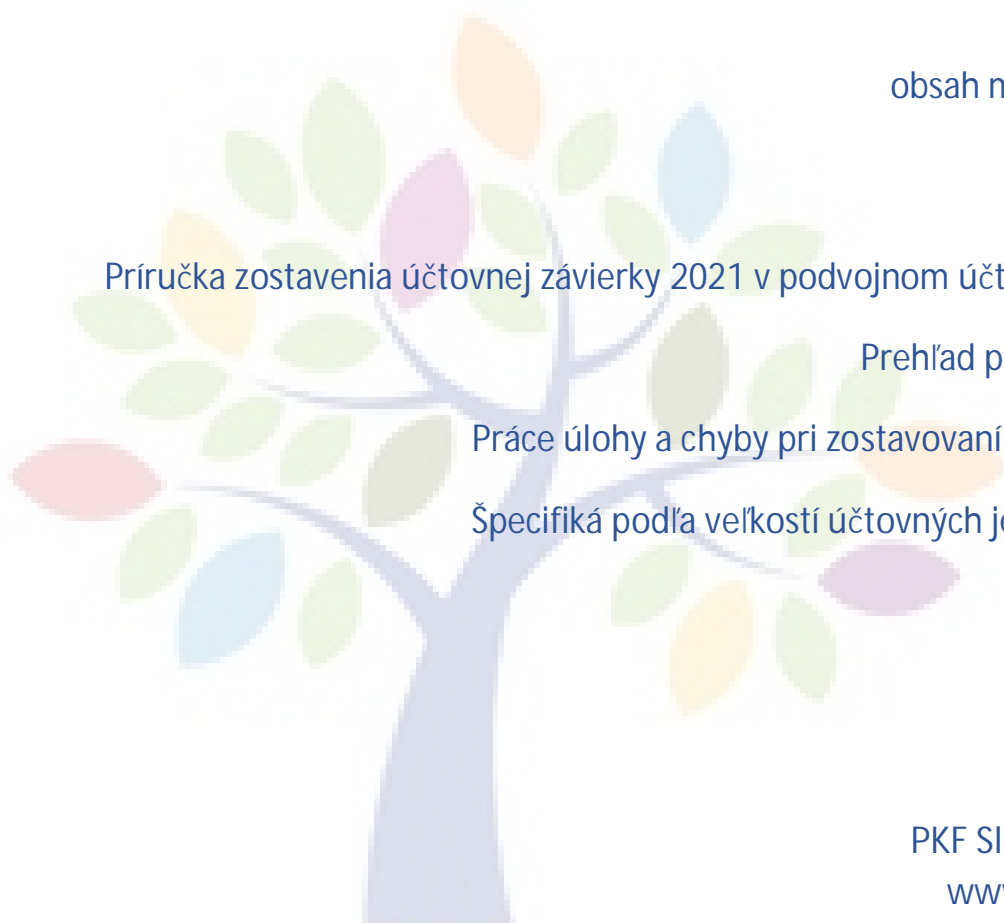
obsah materiálu

Príručka zostavenia účtovnej závierky 2021 v podvojnóm účtovníctve

Prehľad predpisov

Práce úlohy a chyby pri zostavovaní závierky

Špecifiká podľa veľkostí účtovných jednotiek

ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA 2021 V PRAXI (podvojnÉ účtovníctvo pre podnikateľov)

Obsah

1. Úvod
2. Prehľad všeobecne záväzných právnych predpisov
3. Prehľad prác a úloh pred uzavretím účtovných kníh
 - 3.1 Kontrola bilančnej kontinuity
 - 3.2 Zabezpečenie verného a pravdivého obrazu predmetu účtovníctva
 - 3.3 Analýza jednotlivých účtových tried vo vzťahu k uzávierkovým operáciám
4. Uzavretie účtovných kníh
 - 4.1 Preúčtovanie konečných stavov účtov nákladov a výnosov
 - 4.2 Transformácia účtovného výsledku hospodárenia pred zdanením na základ dane
 - 4.3 Preúčtovanie konečných zostatkov účtov aktív a pasív
5. Zostavenie účtovnej závierky
 - 5.1 Súvaha a výkaz ziskov a strát
 - 5.2 Poznámky
 - 5.3 Záver
6. Mikro účtovná jednotka
 - 6.1 Mikro účtovná jednotka – špecifiká metodiky účtovania
 - 6.2 Mikro účtovná jednotka – špecifická účtovnej závierky
7. Malá účtovná jednotka
 - 7.1 Malá účtovná jednotka – špecifická metodiky účtovania
 - 7.2 Malá účtovná jednotka – špecifiká účtovnej závierky
8. Veľká účtovná jednotka
 - 8.1 Veľká účtovná jednotka – špecifiká metodiky účtovania
 - 8.2 Veľká účtovná jednotka – špecifiká účtovnej závierky

1. Úvod

Základným cieľom tohto odborného materiálu je tak, ako každý rok poskytnúť praktickú pomôcku pre podnikateľské subjekty a osoby zúčastňujúce sa procesu zostavovania účtovnej závierky. Článok nenahrádza všeobecne záväzné právne predpisy, preto je pri tejto činnosti nevyhnutné vychádzať z úplného znenia príslušných právnych predpisov.

Požiadavky na zostavovanie a zverejňovanie účtovnej závierky podľa slovenských účtovných predpisov sa priblížili medzinárodným účtovným štandardom (IAS/IFRS). Poznámky sú dôležitou a neoddeliteľnou súčasťou účtovnej závierky tak, ako súvaha a výkaz ziskov a strát. V závere dávame do pozornosti špecifická metodiky pre – **mikro, malé a veľké účtovné jednotky**.

V celom článku uvádzame deň zostavenia závierky 31.12. 2021, čo platí vtedy, keď je účtovné obdobie totožné s kalendárnym rokom. V prípade, že má účtovná jednotka individuálne zvolený hospodársky rok, použije samozrejme deň zostavenia závierky v súlade so svojim hospodárskym rokom a právny stav aktuálny k tomuto dňu.

Podstata, cieľ a účel účtovnej závierky

Podstata účtovnej závierky

Zistiť k závierkovému dňu, aký je stav majetku, záväzkov a vlastného imania účtovnej jednotky ocenenom v peňažných jednotkách a v predpísanej štruktúre vyjadriť výsledok hospodárenia.

Cieľ účtovnej závierky

Zostaviť údaje do takej štruktúry, objemu a charakteru informácií, ktoré umožnia užívateľom závierky získať prehľad o majetku, záväzkoch, vlastnom imaní, výsledku hospodárenia a finančnej situácii účtovnej jednotky. Z takto zostavených informácií je najdôležitejšia informácia o predpoklade nepretržitého pokračovania činnosti podniku uvádzaná v poznámkach.

Účel účtovnej závierky

Vykonať sumarizáciu priebežného evidovania transakcií (bežného účtovníctva), ku ktorým dochádzalo v priebehu účtovného obdobia, vykonať inventarizáciu a zaúčtovať uzávierkové účtovné prípady. Účtovníctvo účtovnej jednotky je **úplné**, ak účtovná jednotka zaúčtovala v účtovnom období v účtovných knihách všetky účtovné prípady, zostavila individuálnu účtovnú závierku, prípadne konsolidovanú účtovnú závierku, vyhotovila výročnú správu, prípadne konsolidovanú výročnú správu, zverejnila údaje, uložila dokumenty a má o týchto skutočnostiach všetky účtovné záznamy.

Základné predpoklady zostavenia účtovnej závierky

Základným predpokladom zostavenia účtovnej závierky je mať správne, úplne a preukázateľne vedené priebežné účtovníctvo tak, ako to požadujú ustanovenia § 8 zákona o účtovníctve. Podstatné je zaznamenať všetky účtovné prípady a tieto doložiť účtovnými dokladmi podľa § 10 zákona o účtovníctve.

Nevyhnutné podklady, z ktorých je potrebné pri zostavovaní účtovnej závierky a prác s tým spojených vychádzať sú najmä **základné dokumenty spoločnosti** (zakladacie listiny, stanovy, spoločenská zmluva, výpis z obchodného registra a pod.), **hlavná kniha za celé účtovné obdobie** (obsahuje všetky účtovné zápisy podľa vecného,

systematického hľadiska), **evidencia majetku** (registre), **výsledky inventarizácie**, **interné účtovné smernice**.

Inventarizácia slúži na zisťovanie a spísanie skutočného stavu majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov (vlastného imania). Jej súčasťou je porovnanie skutočného stavu so stavom vykazovaným v účtovníctve. Pri inventarizácii sa zisťujú príčiny rozdielov, zodpovednosť za tieto rozdiely a navrhuje sa ich vysporiadanie. Výstupom inventarizácie je tiež posúdenie ocenenia majetku (§ 26 a § 27 zákona o účtovníctve), teda aj posúdenie správnosti stanoveného odpisovania, opravných položiek, rezerv a prípadného ocenenia reálnou hodnotou. V podstate je inventarizácia komplex logicky nadväzujúcich prác na overenie vecnej správnosti účtovníctva.

Inventúra je súčasťou inventarizácie a môže byť fyzická, dokladová alebo kombinovaná. Fyzická inventúra je inventúra, pri ktorej sa zisťuje a spisuje skutočný stav aktív na základe fyzického prepočítania. Dokladová inventúra je inventúra, kde sa zisťuje súpis aktív alebo pasív na základe príslušných účtovných dokladov. Kombinovaná inventúra je prienikom dvoch predchádzajúcich, vykonáva sa napr. pri pozemkoch a pod.

2. Prehľad všeobecne záväzných právnych predpisov

Prehľad vybraných predpisov uverejňovaných v Zbierke zákonov SR (www.slovlex.sk; po číslo **440/2021 Z.z.**) a vo Finančnom spravodajcovi MF SR (www.mfsr.sk; po príspevk **22/2021**).

- 1) Zákon č.431/2002 Z.z. **o účtovníctve** v znení neskorších predpisov - ostatné novely č.198/2020 Z.z. a č.421/2020 Z.z.
- 2) Opatrenie MF SR č.23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú **podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov** účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov; ďalej len „postupy účtovania“ - ostatná novela č.MF/011805/2020-74 je platná od 31.12. 2020 (príspevok FS/29/2020).
- 3) Opatrenie MF SR č.MF/15464/2013-74, ktorým sa ustanovujú **podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky** a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie **pre mikro účtovné jednotky** (FS/12/2013) - ostatná novela č.MF/14775/2017-74 je platná od 1.1. 2018 (príspevok FS/17/2017).
- 4) Opatrenie MF SR č.MF/23378/2014-74, ktorým sa ustanovujú **podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke** a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie **pre malé účtovné jednotky** (FS č.12/2014) – ostatná novela č.MF/14774/2017-74 je platná od 1.1. 2018 (príspevok FS/16/2017).
- 5) Opatrenie MF SR č.MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú **podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke** a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie **pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu** (FS č.12/2014) – ostatná novela č.MF/14770/2017-74 je platná od 1.1. 2018 (príspevok FS/15/2017).

[Poznámka: Zostavenie účtovnej závierky podľa medzinárodnej účtovnej metodiky IAS/IFRS sa priamo týka **konsolidovanej účtovnej závierky** podľa veľkostných kritérií (§ 22 zákona o účtovníctve), a tiež individuálnej účtovnej závierky pre vybrané

subjekty – podľa právnej formy (napr. banka, poisťovňa, správcovská spoločnosť) a tiež podľa veľkostných kritérií tak, ako to vyplýva z ustanovení § 17a zákona o účtovníctve. Účtovná metodika IAS/IFRS je súčasťou nariadenia Komisie (ES) č.1126/2008 a je dostupná na webovej stránke európskej legislatívy www.eur-lex.europa.eu].

3. Prehľad prác a úloh pred uzavretím účtovných kníh

3.1 Kontrola bilančnej kontinuity

Kontrola otvorenia účtovných kníh (nadväznosť účtov 702 a 701)

- 1) Kontrolou otvorenia účtovných kníh sa zisťuje dodržanie bilančnej kontinuity podľa § 16 ods. 12 zákona o účtovníctve medzi dvomi účtovnými obdobiami. Podľa § 3 ods. 4 zákona o účtovníctve môže byť účtovným obdobím aj hospodársky rok, a to bez povoľovacieho konania jednoduchým oznámením na daňový úrad; dôležité pritom je tiež to, že je to súčasne aj zdaňovacie obdobie podľa § 41 ods. 10 zákona o dani z príjmov (ZDP).
- 2) Účty hlavnej knihy sa otvárajú účtovnými zápismi, keď sa začiatkové stavy novootváraných účtov aktív a pasív pre rok 2021 účtujú súvzťažne s účtom 701-Začiatkový účet súvahový.
- 3) Stav jednotlivých súvahových položiek (aktíva a pasíva) účtu 701-Začiatkový účet súvahový (hlavná kniha 2020) musia nadväzovať na konečné zostatky vykázané na účte 702-Konečný účet súvahový (hlavná kniha 2020).
- 4) Otvorenie účtovných kníh musí byť doložené účtovným dokladom. V prípade, že účtovný doklad o otvorení účtovných kníh 2021 nie je výsledkom automatizovaného spracovania účtovníctva, môže byť vystavený manuálne, alebo zápis preukázaný dokumentáciou k programovému vybaveniu (účtovnému softvéru).
- 5) Účtový rozvrh platný v účtovnej jednotke na účtovné obdobie roku 2021 musí byť upravený v súlade s postupmi účtovania a rámcovou účtovnou osnovou. Účtovné jednotky si môžu podľa § 3 postupov účtovania vytvoriť aj vlastné súvahové účty nad rozsah rámcovej účtovnej osnovy, nie však účty výsledkové.

Vysporiadanie výsledku hospodárenia predchádzajúceho roka

- 1) Rozdelenie účtovného zisku, prípadne usporiadanie účtovnej straty za rok 2020 sa vykoná prostredníctvom účtu 431-Výsledok hospodárenia vo schvaľovaní.
- 2) Účtovný zisk, prípadne, účtovná strata z roku 2020 zaúčtovaná na účte 701-Začiatkový účet súvahový sa zaúčtuje súvzťažne v prospech, alebo na ťarchu účtu 431 pri otvorení účtovných kníh.
- 3) Účet 431-Výsledok hospodárenia vo schvaľovaní nesmie mať ku dňu 31.12. 2021 žiadny zostatok.
- 4) Výsledok hospodárenia sa zúčtuje podľa pravidiel ustanovených Obchodným zákonníkom, prípadne iným predpisom na základe rozhodnutia príslušného štatutárneho orgánu účtovnej jednotky. Podľa tohto rozhodnutia účtovná jednotka vystaví interný účtovný doklad, ktorý spolu s príslušným rozhodnutím valného zhromaždenia preukazuje tento účtovný prípad.
- 5) V prípade, že do konca roku nebude prijaté rozhodnutie o zúčtovaní výsledku hospodárenia (alebo jeho časti) tento sa zaúčtuje účtovným predpisom 431/428 na účet 428-Nerozdelaný zisk minulých rokov v prípade zisku, alebo účtovným

predpisom 429/431 na účet 429-Neuhradená strata minulých rokov v prípade straty. Dôvod, prečo štatutárne orgány oficiálne nerozhodli o zúčtovaní výsledku hospodárenia za rok 2020, treba uviesť v poznámkach.

- 6) Upozorňujeme, že podľa § 68 ods. 6 Obchodného zákonníka sa musí konať valné zhromaždenie obchodnej spoločnosti aspoň raz ročne, inak to môže byť dôvodom na zrušenie spoločnosti. Dôvodom na zrušenie spoločnosti môže byť aj porušenie povinnosti vytvoriť alebo doplniť rezervný fond (účet 417 alebo 421) alebo uložiť účtovnú závierku do zbierky listín.
- 7) V prípade, ak sa rozhodne o vyplatení podielov (dividend) spoločníkom upozorňujeme, že maximálna výška je obmedzená § 123 a § 179 Obchodného zákonníka tak, že nesmie sa znížiť vlastné imanie pod výšku základného imania a povinného rezervného fondu. Režim zdanenia podielov na zisku posúdiť v každom konkrétnom prípade tiež podľa štruktúrovaných podmienok § 52zi ods. 5 až 8 ZDP.

3.2 Zabezpečenie verného a pravdivého obrazu predmetu účtovníctva

Inventarizácia majetku, záväzkov a vlastného imania

- 1) Riadne vykonanie inventarizácie s požadovanými výsledkami sa dá dosiahnuť len po zodpovednej organizačnej príprave (napr. internou smernicou) a jej včasnom vykonaní. Do včasného vykonania patrí aj záverečné zhrnutie a zaúčtovanie výsledkov.
- 2) Inventarizáciou sa overuje stav majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov – vlastného imania (§ 59 ods. 1 postupov účtovania). V podstate je potrebné vykonať inventarizáciu všetkých položiek súvahy (súvahové účty).
- 3) Vykonanie inventarizácie je stanovené zákonom o účtovníctve (§ 6 ods. 3; § 29 a 30) a v prípade jej nevykonania, alebo neúplného vykonania, nie je účtovníctvo správne a preukázateľné. Účtovníctvo je **preukázateľné**, len ak sú všetky účtovné záznamy preukázateľné a účtovná jednotka **vykonala inventarizáciu**.
- 4) Skutočný stav majetku, záväzkov a vlastného imania sa zaznamenáva do **inventúrnych súpisov**. Upozorňujeme, že povinný obsah inventúrneho súpisu ustanovuje § 30 ods. 2 zákona o účtovníctve, pričom jeho povinnou súčasťou sú aj odporúčania na posúdenie **reálnosti ocenenia majetku a záväzkov**.
- 5) Ak je k závierkovému dňu suma záväzkov vyššia ako ich výška v účtovníctve, uvedú sa záväzky v účtovnej závierke vo zvýšenom ocenení (§ 26 ods. 2 zákona o účtovníctve). Prehodnotenie výšky dlhodobých záväzkov cez diskontný faktor sa netýka všetkých účtovných jednotiek, ale len záväzkov fondu (napr. dôchodkové fondy).
- 6) **Fyzickú inventúru hmotného majetku** okrem zásob, ktorú nemožno vykonať ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, možno vykonávať **tri mesiace pred účtovnou závierkou a mesiac po nej**. To znamená, že inventúra hmotného majetku sa môže vykonávať od 1.10. 2021 do **31.1. 2022**. Fyzickú inventúru zásob môže účtovná jednotka vykonávať kedykoľvek v priebehu účtovného obdobia. Pritom sa musí preukázať stav hmotného majetku k 31.12. 2021, a to údajmi fyzickej inventúry upravenými o prírastky a úbytky hmotného majetku v intervale odo dňa vykonanej inventarizácie do závierkového dňa. Záväzky a iný majetok ako hmotný majetok (dokladová inventúra), sa inventarizuje len k 31.12. 2021.

- 7) Upozorňujeme na termíny a periodicitu inventarizácie. Inventarizácia dlhodobého hmotného majetku sa môže vykonávať raz za **štyri roky**; inventarizácia peňazí v hotovosti sa môže vykonať len **jedenkrát ročne** k závierkovému dňu (§ 29 ods. 3 zákona o účtovníctve).
- 8) Inventarizačné rozdiely sa musia zaúčtovať do účtovného obdobia (kalendárneho roka alebo hospodárskeho roka), za ktoré bola inventarizácia uskutočnená. Účtovanie inventarizačných rozdielov upravuje najmä § 11 postupov účtovania, plus niektoré špecifiká sú upravené pri jednotlivých účtovných triedach (napr. § 21 ods. 2 dlhodobý majetok; § 43 zásoby).
- 9) Inventarizácia je základom všetkých uzávierkových činností, a preto by mala byť v účtovných jednotkách organizačne upravená internou smernicou, ktorá obsahuje najmä harmonogram prác, termíny, inventúrne komisie a ich právomoc a zodpovednosť pri inventarizácii. Pri zostavovaní takejto internej smernice sa dá inšpirovať dnes už neplatnou vyhláškou FMF č.155/1971 Zb. o inventarizácii hospodárskych prostriedkov (www.slov-lex.sk).
- 10) Inventarizácia by mala byť ukončená schválením záverečného súhrnného **inventarizačného zápisu** tak, ako to ustanovuje § 30 ods. 3 zákona o účtovníctve. V tomto dokumente sa má potvrdiť, že inventarizácia bola v súlade so zákonom o účtovníctve a internou smernicou účtovnej jednotky.
- 11) V inventarizačnom zápise sa najmä kvantifikujú inventarizačné rozdiely a spôsob ich účtovného vysporiadania (odkaz na interný účtovný doklad), ako aj výsledky posúdenia reálnosti ocenenia majetku a záväzkov – teda dopad na účtovanie opravných položiek, rezerv, odpisov podľa § 26 zákona o účtovníctve a ocenenie vybraných položiek reálnou hodnotou podľa § 27 zákona o účtovníctve. Inventarizačný zápis je účtovný záznam, ktorý podľa zákona o účtovníctve podlieha povinnej archivácii (10 rokov).

Zaúčtovanie všetkých účtovných prípadov, týkajúcich sa roku 2021

- 1) V účtovnej závierke musia byť zohľadnené všetky informácie týkajúce sa stavu ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, pokiaľ sa získali do dňa jej zostavenia – teda do dňa podpísania výkazov účtovnej závierky (§ 17 ods. 8 zákona o účtovníctve). Toto sa vykonáva cez **upravujúce závierkové účtovné prípady** (§ 2a ods. 1 písm. b/ postupov účtovania) alebo sa tieto prípady uvedú ako v tzv. **následné udalosti** v poznámkach k účtovnej závierke.
- 2) Upravujúcimi závierkovými účtovnými prípadmi sa napr. upraví výška opravnej položky (§ 18 ods. 9 postupov účtovania), upraví sa výška rezervy (§ 19 ods. 6), upraví sa výška pohľadávky (§ 48 ods. 3) alebo upraví sa výška záväzku (§ 50 ods. 6).
- 3) Upravujúcim závierkovým účtovným prípadom je aj zaúčtovanie pohľadávky na vrátenie zahraničnej DPH z iného členského štátu zápisom 378/648 (FS č.4/2006).
- 4) Zabezpečiť údaje o všetkých účtovných prípadoch, ktoré sa v účtovnom období 2021 uskutočnili. Urgentne požadovať vystavenie dodávateľských faktúr za dodané tovary a služby, s cieľom maximálne obmedziť účtovanie na účtoch rezerv alebo nevyfakturovaných dodávok.
- 5) Zaúčtovanie všetkých peňažných operácií vykonaných bankou do 31.12. 2021, aj keď výpisy týchto operácií boli účtovnej jednotke doručené v roku 2022.

- 6) Preddavky k vyúčtovaniu je potrebné zúčtovať (priradiť) tak, aby sa správne účtovne zobrazili už realizované nákupy do 31.12. 2021.
- 7) Na základe interného účtovného dokladu sa zaúčtujú mzdové náklady podľa výplatných listín za december 2021.
- 8) Vyúčtujú sa odbery pohonných látok na kreditné karty, uskutočnené do 31.12. 2021.
- 9) Zaúčtujú sa účtovné prípady, ktoré vyplývajú priamo zo zmlúv (napr. finančný prenájom, nájomné, poistné, úroky, zmluvné pokuty alebo penále a pod.) alebo z osobitných predpisov (napr. odvod za nezamestnanie zdravotne postihnutých, ročné zúčtovanie SF) bez toho, aby sa na ne vystavovali faktúry. K tomuto je vhodné, keď podnik vedie centrálny register zmlúv, aby boli k dispozícii aj pre takýto účel závierkových prác.
- 10) Zaúčtujú sa vystavené faktúry za dodanie tovarov alebo služieb do 31.12. 2021 bez ohľadu na dátum ich vyhotovenia.
- 11) Zaúčtujú sa všetky došlé faktúry za splnené dodávky alebo služby do 31.12. 2021, bez ohľadu na dátum ich vyhotovenia.
- 12) Zabezpečí sa účtovné zobrazenie neukončených sporov na základe podkladov od právnika, napr. očakávané dopady z pracovných, odchodných, daňových a iných prípadov (colnica, poistné fondy).
- 13) Skontroluje sa obratová predvaha po zaúčtovaní všetkých účtovných prípadov v roku 2021, v ktorej sa musia rovnať obraty strany MD všetkých účtov, s obratmi strany DAL všetkých účtov. Prípadný rozdiel signalizuje, že niektorý účtovný zápis nebol vykonaný podvojným spôsobom (na stranu MD a DAL boli účtované nerovnaké sumy). Kontrolu je možné vykonať z pohľadu obratov za celý rok, podľa obratov za mesiace alebo podľa obratov z jednotlivých dokladov.

Časové rozlišovanie

- 1) Náklady a výnosy sa účtujú zásadne do obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisia. V sporných prípadoch možno zjednodušene postupovať tak, že výnosy sa účtujú do obdobia, s ktorým vecne súvisia (realizačný princíp) a náklady patriace k týmto výnosom sa účtujú tiež do tohto obdobia; používaný postup pri časovom rozlišovaní v zložitých prípadoch by mal byť potom ustálený v internej smernici.
- 2) Náhrady vynaložených nákladov minulých účtovných období sa účtujú do výnosov bežného roka.
- 3) Náklady a výdavky, ktoré sa týkajú budúcich období sa časovo rozlišujú vo forme nákladov budúcich období (381, 382) a vo forme výdavkov budúcich období (383).
- 4) Výnosy a príjmy, ktoré sa týkajú budúcich období sa časovo rozlišujú vo forme výnosov budúcich období (384) a vo forme príjmov budúcich období (385).
- 5) Zúčtovanie nákladov budúcich období na príslušný účet nákladov sa vykoná v účtovnom období, s ktorým časovo rozlíšené náklady vecne súvisia, toto obdobie býva v praxi určené spravidla zmluvami, prípadne zákonnými normami.

Položka časového rozlíšenia nákladov a výnosov	Účtovné obdobie							
	Bežné obdobie (aktuálne)				Budúce obdobie (nasledovné)			
	Príjem	Výnos	Výdaj	Náklad	Príjem	Výnos	Výdaj	Náklad
Náklady budúcich období (381/382) aktíva	☐	☐	◆	☐	☐	☐	☐	◆
Príjmy budúcich období (385) aktíva	☐	◆	☐	☐	◆	☐	☐	☐
Výdavky budúcich období (383) pasíva	☐	☐	☐	◆	☐	☐	◆	☐
Výnosy budúcich období (384) pasíva	◆	☐	☐	☐	☐	◆	☐	☐

- 6) Upozorňujeme, že ak nie sú platené vopred, potom sa **časovo nerozlišujú** napr. manká a škody, náklady na školenia, marketingové štúdie, náklady na prieskum trhu, náklady na získanie noriem a certifikátov, náklady na uvedenie výrobkov na trh, náklady na reštrukturalizáciu a reorganizáciu podniku alebo jeho časti, náklady na rozšírenie výroby, náklady na reklamu a propagáciu – vyplýva to z ustanovenia § 56 ods. 6 postupov účtovania.
- 7) Typické tituly na časové rozlíšenie sú služby zaplatené vopred, ak budú plnené aj po závierkovom dni, napríklad – nájomné, poistné, úroky, rôzne predplatné, telefónne poplatky, garančné paušály, reklama.
- 8) Nárok na poistné náhrady alebo úroky, úroky z omeškania, zmluvné pokuty, pokuty, penále resp. povinnosť ich platenia je nevyhnutné zaúčtovať do obdobia, ktorého sa časovo a vecne týkajú. Na tento účel použijeme príslušné účty pohľadávok (určitá aj neurčitá výška), resp. príslušné účty záväzkov (určitá výška) alebo účty rezerv (neurčitá výška).
- 9) Účtovanie nároku na vyššie uvedené položky (napr. úroky z omeškania), záleží od znenia obchodnej zmluvy alebo od iných relevantných dokladov. Podľa § 369 Obchodného zákonníka má veriteľ právo (nie povinnosť) požadovať úroky z omeškania. Ak však veriteľ svoje právo uplatní dostatočným písomným prejavom vôle (napr. vystavením faktúry, písomným uplatnením príslušenstva pohľadávky na súde), potom sa úroky z omeškania musia zaúčtovať, inak účtovníctvo nie je úplné (podporne pozri FS/1/1997).
- 10) Upozorňujeme na povinnosť časového rozlíšenia zisku z predaja majetku pri tzv. spätnom lízingu podľa § 30a ods. 14 postupov účtovania (zisk sa zdaní jednorázovo podľa § 17/33/b ZDP).
- 11) Tiež upozorňujeme na časové rozlíšenie účtovania sponzorského podľa zákona o športe (§ 52b postupov účtovania).
- 12) Ak účtovná jednotka zistí pochybenia z hľadiska časovej a vecnej súvislosti v minulých rokoch, účtovné knihy minulých rokov už neotvára, ak bola príslušná účtovná závierka schválená valným zhromaždením. V takom prípade sa opravy chýb minulých účtovných období vykonajú v účtovných knihách bežného účtovného obdobia (5 ods. 1 a § 59 ods. 13 postupov účtovania).

Kurzové rozdiely

- 1) Základné pravidlá pre používanie kurzu upravuje § 24 ods. 2 zákona o účtovníctve. Pri bežnom vedení účtovníctva počas roka prepočítava účtovná jednotka majetok a záväzky vyjadrené v cudzej mene na eurá referenčným kurzom zo dňa predchádzajúceho dňu vzniku účtovného prípadu (tzv. realizované kurzové rozdiely). V účtovnej závierke sa majetok a záväzky v cudzej mene prepočítavajú referenčným kurzom zo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (tzv. nerealizované kurzové rozdiely).
- 2) Kurzové rozdiely vstupujú vždy do výsledku hospodárenia (účty 563 alebo 663), a to aj nerealizované kurzové rozdiely ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (§ 24 ods. 4 postupov účtovania). Ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka sa počítajú nerealizované kurzové rozdiely z týchto položiek vedených v cudzej mene – pohľadávky, záväzky, podiely, cenné papiere, deriváty, ceniny, peňažné prostriedky, príjmy budúcich období (účet 385) a výdavky budúcich období (účet 383). Upozorňujeme, že nerealizované kurzové rozdiely sa nevyčísľujú k prijatým preddavkom a poskytnutým preddavkom, teda k účtom 05x, 314, 324, 475 (porovnaj § 24 ods. 9 zákona o účtovníctve).
- 3) Kurzové rozdiely nie je možné kapitalizovať do obstarávacej ceny, a to tak pri obstarávaní dlhodobého nehmotného majetku (§ 34 ods. 1 postupov účtovania), ako aj pri obstarávaní dlhodobého hmotného majetku (§ 35 ods. 2 písm. g/ postupov účtovania).
- 4) Na ocenenie **prírastku** cudzej meny v rámci menového derivátu sa použije zmluvný kurz konkrétnej banky alebo referenčný kurz ku dňu ocenenia (§ 24 ods. 4 zákona o účtovníctve).
- 5) Na ocenenie **prírastku** cudzej meny nakúpenej za menu euro, okrem menového derivátu, sa použije konkrétny zmenárenský kurz alebo referenčný kurz dňa obchodu (§ 24 ods. 3 prvá veta zákona o účtovníctve).
- 6) Na ocenenie **prírastku** cudzej meny v mene euro nakúpenej za inú cudziu menu, okrem menového derivátu, sa použije hodnota inej cudzej meny v eurách alebo sa na ocenenie prírastku cudzej meny v eurách použije referenčný kurz dňa obchodu (§ 24 ods. 3 druhá veta zákona o účtovníctve).
- 7) Na **úbytok** rovnakej cudzej meny v hotovosti alebo z devízového účtu sa môže použiť vážený aritmetický priemer alebo metóda FIFO; ak si účtovná jednotka nezvolila niektorú z týchto metód, použije základné pravidlo – teda referenčný kurz zo dňa predchádzajúceho dňu vzniku účtovného prípadu (§ 24 ods. 6 a § 24 ods. 2 písm. a/ zákona o účtovníctve).
- 8) Na ocenenie poskytnutého alebo prijatého **preddavku** v cudzej mene sa použije referenčný kurz v čase prijatia alebo poskytnutia preddavku (§ 24 ods. 6 posledná veta zákona o účtovníctve).
- 9) Podľa § 24 ods. 5 zákona o účtovníctve sa ku dňu ocenenia (napr. deň vzniku účtovného prípadu alebo závierkový deň) ocenia referenčným kurzom vybrané položky v cudzej mene (napr. cenné papiere, nástroje peňažného trhu, finančné rozdielové zmluvy, podkladové nástroje derivátov).
- 10) Podľa § 24 ods. 3 postupov účtovania sa kurz použitý pri vzniku účtovného prípadu (predpise) použije aj pri zúčtovaní (vypárovaní) vybraných účtov – preddavky (05x, 314, 324, 475, 335), časové rozlíšenia (381, 384), nevyfakturované záväzky (326) a nevyfakturované pohľadávky (napr. 315.A).

11) Tam, kde má účtovná jednotka možnosť výberu kurzu, použije zvolenú metódu ocenenia na všetky účtovné prípady v danom účtovnom období – pritom to bude vhodné ustáliť v internej účtovnej smernici a uviesť v poznámkach k účtovnej závierke (dodržanie stálosti metód oceňovania).

Rezervy a nevyfakturované dodávky

- 1) Na základe dokladovej inventúry sa vypočíta odhad mzdy za nevyčerpané dovolenky (prípadne aj odhad ročných odmien a prémie) a výšku očakávaného výdavku na poisťné fondy súvisiace s odhadovanou mzdou. Predmetné položky predstavujú krátkodobú rezervu. Podľa § 19 ods. 8 postupov účtovania sa tvorba rezervy účtuje na príslušný druhový nákladový účet, teda v uvedenom prípade rezerva na nevyčerpané dovolenky účtovným zápisom 521, 524/323; podľa súčasného právneho stavu je to daňová rezerva (§ 20/9 ZDP).
- 2) Rezerva sa tvorí na základe zásady opatrnosti na riziká a straty s neurčitým časovým vymedzením alebo výškou. Upozorňujeme, že rezervy sa účtujú na všetky riziká a straty súvisiace s činnosťou účtovnej jednotky, nezávisle na tom, či ide o daňovo uznanú rezervu. Zvlášť v prípadoch, ktoré sú ako príklad uvedené v ustanoveniach § 19 ods. 7 postupov účtovania, napr. rezervy na náklady na reklamácie, odstupné, pokuty, penále, bonusy, provízie, stratové obchody, súdne spory, náklady na zostavenie a audit účtovnej závierky a daňového priznania, nevyfakturované dodávky a služby.
- 3) V podnikoch s významným počtom zamestnancov sa účtuje **rezerva na zamestnanecké požitky**, napr. odchodné do dôchodku, odmeny pri životných jubileách, vernostné, odstupné. Pri výpočte tejto rezervy možno využiť poisťno-matematické metódy. Spravidla pôjde o dlhodobú nedaňovú rezervu (účet 459).
- 4) Na základe zásady opatrnosti sa rezerva musí tvoriť na každý titul (existujúci záväzok), ktorý účtovná jednotka identifikuje, ako záväzok voči tretím stranám (§ 19 postupov účtovania). Rezerva na opravy hmotného majetku však spravidla tieto parametre nespĺňa (pokiaľ tam napr. nie je uzatvorená zmluva o budúcej zmluve).
- 5) Upozorňujeme na čiastočne odlišné postupy účtovania rezerv na majetok a na náklady (§ 19 ods. 3 a 8 postupov účtovania). Na majetok, napr. na dlhodobý hmotný majetok sa účtuje tvorba rezervy súvzťažne s príslušným účtom majetku (účtovný predpis 042/323) a jej použitie v prospech príslušného účtu záväzkov (účtovný predpis 323/321). Pri rezerve na náklady sa účtuje tvorba rezervy na ľarchu príslušného účtu nákladov (napr. 5xx/323) a po prijatí nákladovej faktúry sa účtuje použitie rezervy v prospech príslušného účtu záväzkov (napr. 323/321); o prípadný rozdiel medzi skutočnosťou a odhadom sa upravujú náklady (5xx/321, resp. 323/5xx), a to aj s daňovým dopadom (porovnaj § 20 ods. 20 ZDP).
- 6) Pri účtovaní záväzkov sa odlišujú nevyfakturované dodávky tovarov alebo služieb v neurčitej výške (rezervy - účty 323 alebo 459), od nevyfakturovaných dodávok tovarov alebo služieb v určitej výške, kde výška je známa napr. zo znenia obchodnej zmluvy (nevyfakturované dodávky - účty 326 alebo 476). Pre úplnosť upozorňujeme, že tzv. podmienené záväzky sa vykazujú v poznámkach (napr. ručenie za inú osobu).

3.3 Analýza jednotlivých účtovných tried vo vzťahu k uzávierkovým operáciám

Trieda 0-Dlhodobý majetok

- 1) Overí sa zaradenie všetkých položiek dlhodobého majetku v bežnom roku do

užívania. Vlastníctvo nehnuteľností sa vo všeobecnosti preukazuje výpisom z katastra nehnuteľností. Upozorňujeme na významnú výnimku - kúpenú nehnuteľnosť účtuje kupujúci prevzatím nehnuteľností, bez čakania na prepis vlastníctva v katastri nehnuteľností; obdobne účtuje kúpenú hnutelnú vec kupujúci bez ohľadu na odkladnú podmienku prechodu vlastníctva zaplatením (§ 32 ods. 2 postupov účtovania).

- 2) Overí sa tiež dodržanie hodnotovej hranice ocenenia dlhodobého hmotného majetku (nad 1 700 eur) a dlhodobého nehmotného majetku (nad 2 400 eur) v závislosti od internej účtovnej smernice. Overenie oceňovania vykonať opätovne pri inventarizácii, napr. kompletizácia nákladov súvisiacich s obstaraním, nevyfakturované dodávky, rezervy.
- 3) Hranice oceňovania dlhodobého majetku musia byť definované aj v internej účtovnej smernici, najmä ak účtovná jednotka dobrovoľne využíva kategóriu drobného dlhodobého majetku (§ 13 ods. 2 a ods. 6 postupov účtovania) alebo dokončené technické zhodnotenie neprevyšujúce v úhrne za rok sumu 1 700 eur (§ 21 ods. 3 postupov účtovania). Upozorňujeme, že drobný dlhodobý (ne)hmotný majetok sa nemôže odpisovať jednorázovo v plnej výške, tento majetok sa odpisuje na základe odpisového plánu podľa doby jeho ekonomickej životnosti (§ 20 postupov účtovania).
- 4) Dlhodobý hmotný majetok zaúčtovaný v účtovej triede 0 je predmetom inventarizácie. Účtovná jednotka vykoná inventarizáciu podľa § 29 a 30 zákona o účtovníctve najmenej raz za 4 roky a zúčtuje prípadné inventarizačné rozdiely k 31.12. 2021.
- 5) Podľa § 21 ods. 2 postupov účtovania sa dlhodobý nehmotný majetok a dlhodobý hmotný majetok novo zistený pri inventarizácii a v účtovníctve doteraz nezachytený ocenený reálnou hodnotou zaúčtuje rovnako ako investičná dotácia, teda výsledkovo neutrálne (napr. stroj účtovným zápisom 022/384; 551/082 a 384/648).
- 6) Prebytok neodpisovaného dlhodobého hmotného majetku sa podľa § 11 ods. 4 postupov účtovania účtuje voči výnosom (napr. pozemok účtovným predpisom 031/648).
- 7) Zostatková cena chýbajúceho dlhodobého (ne)hmotného majetku sa zaúčtuje ako manko na účet *549-Manká a škody* (§ 36 ods. 4 postupov účtovania).
- 8) Vysporiadanie inventarizačných rozdielov pri chýbajúcich cenných papieroch sa vykoná ich prevedením na samostatný analytický účet „Cenné papiere v umorovacom konaní“ a začne sa umorovacie konanie. Niektoré zložky dlhodobého majetku preverujeme dokladovou inventúrou, ide najmä o účty 031, 05x, 06x.
- 9) Výskum je „hľadanie vedomostí“ a vývoj je „aplikácia vedomostí“. Pritom náklady na výskum sa neaktivujú do dlhodobého majetku. Náklady na vývoj sa aktivujú do dlhodobého nehmotného majetku (účet 012) len pri súčasnom splnení všetkých podmienok ustanovených v ustanoveniach § 37 postupov účtovania, inak sa účtujú do nákladov bežného obdobia.
- 10) V prípade trvalého zníženia ceny dlhodobého (ne)hmotného majetku rozhodnúť o jeho premietnutí do nákladov bežného roka a zmeniť odpisový plán platný pre rok 2021 (§ 20 ods. 5 postupov účtovania).
- 11) Preverenie prípadov prechodného poklesu ceny vo vzťahu k tvorbe opravných položiek k dlhodobému majetku na účtoch 091 až 096. Opravné položky pri dlho-

dobom majetku sa tvoria, ak predpokladané budúce ekonomické úžitky sú nižšie, ako jeho ocenenie v účtovníctve. Pri tvorbe opravnej položky sa zohľadňuje predpokladaná predajná cena znížená o náklady na predaj.

- 12) Upozorňujeme, že podľa § 21 ods. 6 postupov účtovania sa má hodnota dlhodobého finančného majetku – pôžičiek, ak sú neúročené alebo úročené nižšou úrokovou sadzbou ako je obvyklá úroková sadba, korigovať opravnou položkou vypočítanou metódou diskontovania na súčasnú hodnotu.
- 13) Poznávame, že podľa § 37 ods. 15 postupov účtovania sa ako dlhodobý nehmotný majetok neúčtujú, napr. marketingové štúdie, prieskum trhu, získanie ISO noriem. Tieto položky sa účtujú do nákladov bez ich časového rozlíšenia, pokiaľ nie sú platené vopred (porovnaj § 56 ods. 6 postupov účtovania).
- 14) Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať dlhodobému finančnému majetku (účtovná skupina 06). Podľa § 27 ods. 8 zákona o účtovníctve sa podiel na základnom imaní v obchodných spoločnostiach nad 20 % môže oceniť metódou vlastného imania. Zmena hodnoty dlhodobého finančného majetku (cenných papierov a podielov), ktorý tvorí podiel na základnom imaní pri ocenení metódou vlastného imania sa účtuje nevýsledkovo, súvzťažne voči účtu *414-Oceňovacie rozdiely z precenenia majetku a záväzkov* (§ 14 ods. 12 postupov účtovania).
- 15) Precenenie metódou vlastného imania je možnosť, nie povinnosť. Ak objektívne nie je možné získať údaje o vlastnom imaní, potom je táto možnosť nedostupná. Ak však účtovná jednotka odhaduje, že budúce ekonomické úžitky sú nižšie, ako hodnota tohto majetku ocenená v účtovníctve historickou cenou, resp. metódou vlastného imania, musí sa zaúčtovať opravná položka tak, ako to ustanovuje § 18 ods. 3 postupov účtovania.
- 16) Akcionár zahrnie do ocenenia dlhodobého finančného majetku aj prípadnú tvorbu rezervného fondu pri vzniku novej akciovej spoločnosti (§ 25 ods. 8 postupov účtovania).
- 17) V účtovníctve spoločníka alebo akcionára sa splatené príspevky do kapitálového fondu z príspevkov (u prijímateľa je to účet 413) účtujú tiež ako súčasť ocenenia podielov tak, ako to ustanovuje § 28 ods. 5 zákona o účtovníctve.
- 18) Overiť dodržanie oceňovacích princípov – kompletnosť obstarávacích cien dlhodobého (ne)hmotného majetku (napr. clo, montážne práce, doprava). Obstarávacia cena dlhodobého (ne)hmotného majetku sa zvyšuje o výdaje na dokončené technické zhodnotenie (definíciu technického zhodnotenia vymedzuje § 29 ZDP).
- 19) Náklady na prípravu pracovníkov (školenia) pre novoobstaraný dlhodobý hmotný majetok nie sú súčasťou jeho ocenenia (§ 35 ods. 2 písm. b/ postupov účtovania). Náklady na školenia a semináre rovnako nie sú súčasťou ocenenia dlhodobého nehmotného majetku (§ 37 ods. 15 postupov účtovania).
- 20) Úroky z úverov vzniknutých do času uvedenia dlhodobého majetku do používania je možno dobrovoľne kapitalizovať do obstarávacej ceny dlhodobého hmotného majetku (§ 35 ods. 2 písm. h/ postupov účtovania) a podobne je to aj pri dlhodobom nehmotnom majetku (§ 34 ods. 1 postupov účtovania).
- 21) Pri ocenení dlhodobého majetku získaného nepeňažným vkladom do základného imania sa riadi účtovná jednotka okrem ustanovení zákona o účtovníctve (§ 25 až § 27 o reálnych hodnotách) aj obchodným právom (napr. § 59 ods. 3 Obchodného zákonníka – znalecký posudok). Upozorňujeme, že vstupnou cenou pre daňové odpisovanie je tiež spravidla reálna hodnota (§ 17 ods. 11 písm. b/ ZDP).

- 22) Dlhodobý majetok získaný ako súčasť kúpeného podniku alebo jeho časti sa oceňuje reálnou hodnotou (§ 25 až § 27 zákona o účtovníctve o reálnych hodnotách). Táto reálna hodnota je tiež vstupnou cenou pre daňové účely (§ 17 ods. 11 písm. a/ ZDP).
- 23) Preverenie majetkových účtov nehnuteľného majetku (stavby a pozemky) podľa výpisu z katastra nehnuteľností (prípadne vkladu do katastra, kúpnej zmluvy). Právne vlastníctvo nehnuteľného majetku účtovná jednotka preukazuje platným výpisom z katastra nehnuteľností, a ekonomické vlastníctvo kúpnu zmluvou podľa § 32 ods. 2 postupov účtovania.
- 24) Zostatková cena stavebného objektu alebo jeho časti likvidovaného v dôsledku novej stavby, vrátane nákladov na likvidáciu sa zahrnie do obstarávacej ceny novej stavby.
- 25) Pri zostavovaní odpisového plánu možno zohľadniť aj rôzny priebeh opotrebenia oddeliteľných súčastí dlhodobého hmotného majetku – tzv. komponentné odpisovanie (§ 20 ods. 4 písm. e/ postupov účtovania); to platí aj pre daňové odpisovanie, ale v obmedzenom rozsahu (§ 22 ods. 15 ZDP).
- 26) Overí sa odpisový plán stanovený podľa § 28 zákona o účtovníctve (účtovné odpisy) so skutočne záúčtovanými odpismi. Preveriť analytické súvislosti medzi odpismi (MD účet 551) a opravkami (DAL účty 07x, 08x).
- 27) Oprávky k dlhodobému (ne)hmotnému majetku nesmú byť väčšie než strana Má Dať účtovných skupín 01 a 02. Analogickú kontrolu je možné vykonať vo vzťahoch účtov 097 a 098.
- 28) Pri stavbe, kde bolo stavebné povolenie, sa táto môže zaradiť do užívania (a teda spustiť odpisy), keď existuje – kolaudačné rozhodnutie alebo rozhodnutie o predčasnom užívaní stavby alebo rozhodnutie o dočasnom užívaní stavby, platné k závierkovému dňu (§ 33 ods. 1 postupov účtovania).
- 29) Posúdenie prípadov vyfakturovaných ale neprevzatých dodávok dlhodobého majetku do dňa uzatvárania účtovných kníh a rozhodnúť o ich zachytení v účtovníctve (zmluvy s dodávateľom). Obdobne pri inventarizácii identifikovať prevzaté ale nevyfakturované dodávky dlhodobého majetku, a adekvátne ich záúčtovať ako rezervy alebo nevyfakturované dodávky.
- 30) Preverí sa oddelené analytické sledovanie dlhodobého (ne)hmotného majetku daného do zástavy, prípadne ktorým sa ručí za záväzky – táto informácia sa používa v poznámkach k účtovnej závierke.
- 31) Prenajatý dlhodobý (ne)hmotný majetok bez rozdielu formy prenajatia je nevyhnutné tiež inventarizovať. Prenajatý majetok formou finančného prenájmu podľa § 30a postupov účtovania sa účtuje v súvahe, ostatný prenatý majetok je účtovná jednotka povinná evidovať na podsúvahových účtoch – v oboch prípadoch zistenia inventarizačných rozdielov sa o tieto musia korigovať v účtovníctve.
- 32) Dlhodobý majetok obstaraný vo vlastnej réžii sa oceňuje na úrovni vlastných nákladov a aktivuje sa do majetku (napr. 042/624). Vlastnými nákladmi sú priame náklady a nepriame náklady vzťahujúce sa k tomuto majetku.
- 33) Upozorňujeme na osobitosti účtovania finančného prenájmu podľa § 30a-*Účtovanie finančného prenájmu*. O prenatom majetku účtuje v súvahe nájomca (ekonomický vlastník) v ocenení na úrovni istiny a nákladov súvisiacich s obstaraním. Prenajatý majetok nájomca aj odpisuje a ďalšou nákladovou polož-

kou popri odpisoch sú úroky (prípadne poistné). Úroky idúce „cez rok“ sa časovo rozlišujú (obdobne aj poistné).

34) Dlhodobý majetok nadobudnutý zámenou sa oceňuje reálnou hodnotou. Pri jeho účtovaní sa primerane postupuje ako pri účtovaní kúpy a predaja (§ 21 ods. 7 postupov účtovania).

35) Upozorňujeme na špecifické účtovanie bezodplatne prijatého investičného majetku (§ 33 ods. 4; § 78 ods. 4 a § 59 ods. 6 postupov účtovania). Dlhodobý nehmotný majetok a dlhodobý hmotný majetok nadobudnutý bezodplatne (darom) sa účtuje obdobne ako investičná dotácia – teda výsledkovo neutrálne (napr. 022/384; 551/082, 384/648). Neodpisovaný majetok prijatý bezodplatne, napríklad pozemok sa zaúčtuje voči výnosom (účtovný zápis 031/648). Majetok prijatý bezodplatne od spoločníka sa účtuje voči účtu *413-Ostatné kapitálové fondy*.

Upozornenie na chyby v praxi - trieda 0

- Nesprávna kompletizácia ocenenia dlhodobého majetku, napr. opomenutie dopravy, montáže, cla, resp. nesprávna kapitalizácia úrokov, kurzových rozdielov, nákladov na zaškolenie personálu alebo garančného paušálu.
- Pri zaradení dlhodobého majetku do užívania nie sú spracované dostatočné zaraďovacie protokoly (vnútorný kontrolný systém) a pri zaúčtovaní sa nepostupuje správne, nakoľko účtovný personál preberá zodpovednosť za rozhodnutia, ktoré mu neprináležia.
- Aktivácia dlhodobého majetku obstaraného vo vlastnej réžii sa neoceňuje na úrovni vlastných nákladov.
- Nesprávne zaradenie, nedodržanie termínu (napr. zaradenie stavby bez nadväznosti na príslušné rozhodnutie stavebného úradu – kolaudačné rozhodnutie, rozhodnutie o predčasnom užívaní stavby, rozhodnutie o dočasnom užívaní stavby).
- Nesprávne posúdenie hranice medzi technickým zhodnotením a opravami. Nedostatočné odlíšenie technického zhodnotenia od opráv - nedostatočné doloženie podkladmi, vzniká tzv. dôkazná núdza pri daňovej kontrole alebo audite.
- V odpisovom pláne pre účtovanie odpisov sa nezohľadňuje skutočné opotrebenie dlhodobého majetku, ale tento sa prispôsobuje výške štátom predpísaných daňových odpisov.
- Nesprávne vymedzenie drobného dlhodobého majetku v internej smernici a jeho nesprávne odpisovanie, resp. následné nedodržiavanie tejto internej smernice pri bežnom účtovaní.
- Neodpisovanie dlhodobého nehmotného majetku podľa ustanovení zákona o účtovníctve – teda podľa jeho ekonomickej životnosti (§ 22 ods. 8 ZDP).
- Nesprávne zaúčtovanie a ocenenie finančného prenájmu podľa § 30a postupov účtovania – nesprávne vyčíslenie istiny a úrokov; nezahrnutie kúpnej ceny do istiny. Nesprávne časové rozlíšenie úrokov.

- Neodôvodnená aktivácia dlhodobého nehmotného majetku vyhotoveného vo vlastnej réžii (napr. na účte 013, 012).
- Nesprávne účtovanie a oceňovanie majetku prijatého bezodplatne (darom) od spoločníka alebo iných osôb.
- Neúčtovanie definitívneho znehodnotenia dlhodobého majetku (jednorazový odpis, zmarená investícia) alebo prechodného znehodnotenia formou opravnej položky, aj keď existuje vecný dôvod.
- Pri inventarizácii nehnuteľností chýba porovnanie (stotožnenie) s údajmi z katastra nehnuteľností.

Trieda 1 - Zásoby

- 1) Zabezpečenie kompletnej inventarizácie zásob v členení, materiál, tovar a zásoby vlastnej výroby (nedokončená výroba, polotovary vlastnej výroby, výrobky, zvieratá), pričom za nedokončenú výrobu sa považujú tiež nedokončené výkony tých činností, kde nevznikajú hmotné produkty (napr. služby súdnych exekútorov, architektov, projekčné služby, reklama).
- 2) Inventarizácia účtov *111-Obstaranie materiálu* a *131-Obstaranie tovaru* sa vykonáva k 31.12. 2021 s tým, že **tieto účty nesmú mať konečné zostatky**.
- 3) Inventarizácia účtov *119-Materiál na ceste* a *139-Tovar na ceste* sa vykonáva dokladovou inventúrou. Položky konečných zostatkov na týchto účtoch je vhodné odsúhlasiť s dodávateľom. Tieto účty môžu mať odôvodnený zostatok, a prenášajú sa do súvahy (na rozdiel od účtov 111 a 131).
- 4) Zaúčtujú sa prípady trvalého zníženia cien zásob (zistených pri inventarizácii) na ťarchu príslušných účtov nákladov. Prechodný pokles cien zásob zaúčtovať podľa rozhodnutia o tvorbe opravných položiek na účtoch účtovej skupiny *19-Opravné položky k zásobám*. Opravné položky sa účtujú napr. k tzv. „pomaly obrátkovým“ zásobám, zásobám náhradných dielcov vlastným z dôvodu tzv. havarijnej bezpečnosti, pri nižšej čistej realizačnej hodnote zásob oproti zaúčtovanému oceneniu zásob.
- 5) Posúdenie ocenenia zásob podľa § 25 zákona o účtovníctve a postupov účtovania. O hnutelných veciach s dobou použiteľnosti najviac jeden rok sa účtuje bez ohľadu na obstarávaciu cenu ako o zásobách (§ 17 ods. 4 postupov účtovania). Pri uzávierkových činnostiach je potrebné preveriť:
 - dodržanie stálosti oceňovacích metód v priebehu účtovného obdobia;
 - skontrolovať, či zmena úrovne oceňovania (rozlišovať od zmeny oceňovacích metód) v dôsledku zmeny kalkulácie ocenenia zásob vlastnej výroby bola správne zúčtovaná;
 - skontrolovať, či sú v cene zásob zaúčtované aj náklady súvisiace s obstaraním zásob, napr. doprava alebo clo pri zásobách z dovozu z tretích krajín v súlade s internou smernicou.
- 6) Podľa § 26 zákona o účtovníctva, ak ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sú budúce ekonomické úžitky zásob nižšie ako ich ocenenie v účtovníctve, ocenia sa v čistej realizačnej hodnote (korekcia cez opravnú položku). Čistou realizačnou hodnotou sa rozumie predpokladaná predajná cena zásob znížená o predpokladané náklady na ich dokončenie a náklady súvisiace s ich predajom.

- 7) Úbytok zásob rovnakého druhu sa môže oceniť váženým aritmetickým priemerom alebo metódou FIFO – zvolený spôsob sa ustáli v internej účtovnej smernici (§ 25 ods. 5 zákona o účtovníctve).
- 8) Zaúčtovanie nevyfakturovaných dodávok zásob, a to v neurčitej výške ako rezerva (účtovný zápis 1xx/323 alebo 1xx/459) alebo v určitej výške ako nevyfakturované dodávky (účty 1xx/326 alebo 1xx/476).
- 9) Oceňovanie zásob z dovozu z tretích krajín podľa cien uvádzaných na JCD neslúži pre oceňovanie zásob v účtovníctve. Oceňovanie obstaraných zásob sa účtuje podľa údajov faktúry referenčným kurzom zo dňa predchádzajúcemu dňu vzniku účtovného prípadu (§ 24 ods. 2 písm. a/ zákona o účtovníctve).
- 10) V prípade renovácie náhradných dielcov a úprav zásob vykonávaných vo vlastnej réžii tieto musia byť zaúčtované ako aktivácia zásob.
- 11) Pri účtovaní zásob podľa spôsobu „B“ sa účtuje na základe inventarizácie začiatkový a konečný stav zásob tak, aby účtová trieda 5 bola zaťažená len skutočne spotrebovanými zásobami. Podobne sa postupuje aj v prípade, ak účtovná jednotka účtuje spôsobom „A“ a podľa vlastnej internej smernice účtovala niektoré druhy materiálu priamo do spotreby bez zaúčtovania na sklad. Spotreba materiálu, vykázaná v účtovnej závierke, musí zodpovedať skutočnej spotrebe materiálu.
- 12) Overia sa (prípadne sa aktualizujú) normy prirodzených úbytkov zásob pre bežné účtovné obdobie. Normu prirodzených úbytkov si stanovuje účtovná jednotka samostatne internou smernicou vždy pre príslušné účtovné obdobie (§ 43 ods. 14 postupov účtovania). Prirodzeným úbytkom sú technologické a technické straty vznikajúce napr. rozprášením, vyschnutím a pod. v rámci technologických úbytkov vo výrobnom, zásobovacom a odbytovom procese – pri dosiahnutej úrovni techniky a technológie.
- 13) Úbytky do normy sa účtujú ako bežná spotreba zásob (daňový náklad) a manká nad normu sa účtujú na ľarchu účtu 549-*Manká a škody*. Prebytok nakupovaných zásob, ak je preukázateľné, že došlo k chybnému účtovaniu pri ich vyskladnení, sa účtuje v prospech účtov účtovej skupiny 50-*Spotrebované nákupy*. Prebytok zásob vlastnej výroby sa účtuje na ľarchu príslušného účtu účtovej skupiny 12-*Zásoby vlastnej výroby* (§ 43 postupov účtovania).
- 14) Zásoby vlastnej výroby sa oceňujú na úrovni vlastných nákladov buď v skutočnej výške alebo na úrovni plánových kalkulácií. Pri zostavovaní kalkulácie sa možno nechať inšpirovať v súčasnosti už neplatnou vyhláškou č.21/1990 Zb. o kalkulácii (www.slov-lex.sk). Vlastné náklady sú priame náklady a prípadne aj časť nepriamych nákladov, ktoré sa vzťahujú k predmetným zásobám. Rozsah a štruktúra kalkulačného vzorca závisí od dĺžky výrobného cyklu (§ 44 ods. 4 postupov účtovania); vlastné náklady však nikdy nemôžu obsahovať položku zisku, lebo ten sa môže dosiahnuť až predajom do externého prostredia.
- 15) Zásoby nadobudnuté zámenou sa ocenia reálnou hodnotou. Platí zákaz kompenzácie, preto sa pri účtovaní zámeny zásob primerane postupuje ako pri účtovaní kúpy zásob a predaja zásob (§ 22 ods. 7 postupov účtovania).
- 16) Súčasťou ocenenia zásob sú zľavy z ceny (rabat, skonto, bonus). Zľava z ceny poskytnutá k už predaným alebo spotrebovaným zásobám sa účtuje ako zníženie nákladov na predané alebo spotrebované zásoby. Za zľavu z ceny sa nepovažuje nepeňažné dodanie iného druhu plnenia (§ 22 ods. 6 postupov účtovania).

- 17)Upozorňujeme na špecifické účtovanie bezodplatne prijatých zásob (§ 78 ods. 4 a § 59 ods. 6 postupov účtovania). Zásoby nadobudnuté bezodplatne (darom) sa účtujú do výnosov na účet *648-Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti*. Zásoby prijaté bezodplatne od spoločníka sa účtujú voči účtu *413-Ostatné kapitálové fondy*; upozorňujeme na osobitnú metodiku kapitálového fondu z príspevkov v nadväznosti na obchodný zákonník.
- 18)Upozorňujeme na špecifické účtovanie obstaranej nehnuteľnosti za účelom jej zmeny a následného predaja, ktorá sa účtuje na účtoch 133, 507 a 607 (§ 30d ods. 7 postupov účtovania).
- 19)Podľa § 30 postupov účtovania sa zákazková výroba neúčtuje v zásobách vlastnej výroby, ale na účtoch 316 a 606; teda nie je súčasťou vykazovaných zásob v súvahe.

Upozornenie na chyby v praxi - trieda 1

- Nie sú spracované vnútropodnikové smernice pre riadenie, oceňovanie a účtovanie zásob alebo sa podľa nich nepostupuje.
- Nie sú spracované normy prirodzených úbytkov zásob; druhy zásob priamo účtované do nákladov, oceňovanie úbytku rovnakého druhu zásob, účtovanie nákladov súvisiacich s obstaraním zásob, oceňovanie zásob vlastnej výroby (ustálený kalkulačný vzorec na úrovni vlastných nákladov).
- Nesprávne ocenenie zásob z dôvodu nezahrnutia všetkých nákladov súvisiacich s obstaraním zásob, ktoré do ich ocenenia správne patria (napr. doprava, zľava, provízia, úroky).
- Nedostatočná kontrola pri preberaní zásob (napr. nekontrolujú a nepárujú sa dodacie listy s došlými faktúrami).
- Zvyškový materiál z výroby alebo vyradovania majetku nie je preberaný (aktívovaný) príjemkou na sklad.
- Neúplne či nekvalitne vykonaná inventúra; vykonaná len formálne alebo nepokrývajúca všetky druhy zásob. Pri inventarizácii zásob počas účtovného obdobia nie sú následne vyčíslené prírastky a úbytky k závierkovému dňu.
- Nie sú vyčíslené inventarizačné rozdiely alebo sú vyčíslené chybne. Nesprávne, alebo úplné nezaúčtovanie inventarizačných rozdielov. Inventarizačné rozdiely nie sú zaúčtované do obdobia, ku ktorému patria.
- Pri inventúre nie je posudzovaná perspektívna využiteľnosť zásob a nie je zaúčtovaná korekcia ich ocenenia (opravné položky) z dôvodu prechodného znehodnotenia, netestuje sa **čistá realizačná hodnota** zásob oproti vykazovanej účtovnej hodnote.
- Zásoby odovzdané k spracovaniu, alebo na komisionálny predaj, nie sú v registri zásob (skladovej evidencii) označené miestom uloženia. Opačne, keď účtovná jednotka prevezme takéto zásoby zaúčtuje ich do majetku (súvahy) namiesto do podsúvahovej evidencie.
- V priebehu roku dochádza k zmene spôsobu účtovania (napr. zo spôsobu A na spôsob B a naopak).

- Nezúčtované preddavky na zásoby, príp. nesprávne vykázanie týchto preddavkov v súvahe. Nesprávne účtovanie kurzových rozdielov k preddavkom (§ 24 ods. 9 zákona o účtovníctve).
- Nelogické, mínusové zostatky na syntetických účtoch zásob.
- Nie je uzatvorená dohoda o hmotnej zodpovednosti osoby spravujúcej zásoby (skladník).
- Neúčtovanie o zásobách vlastnej výroby aj v prípade, že existuje vecná náplň v oblasti materiálnej alebo nemateriálnej produkcie.
- Neúčtovanie o zákazkovej výrobe aj v prípade, že existuje táto povinnosť. Metodicky nesprávne účtovanie o zákazkovej výrobe alebo obstaranej nehnuteľnosti za účelom zmeny a následného predaja.

Trieda 2 - Finančné účty

- 1) Peňažné prostriedky v hotovosti (euro aj cudzej meny) sa musia inventarizovať k závierkovému dňu. Pritom je potrebné zostaviť tzv. „mincovku“ pokladnice a stav zistený inventúrou porovnať so zostatkom účtu 211-Pokladnica.
- 2) Schodky pokladničnej hotovosti a cenín sa zaúčtujú ako pohľadávka voči hmotne zodpovednej osobe (§ 11 ods. 1 písm. b/ postupov účtovania).
- 3) Vysporiadanie inventarizačných rozdielov pri chýbajúcich cenných papieroch (účtová skupina 25) sa vykoná ich prevedením na zvláštny analytický účet a začne sa umorovacie konanie.
- 4) Zostatok na účte 261-Peniaze na ceste je vhodné preukázať položkovým rozpisom, doloženým príslušnými dokladmi.
- 5) Inventarizácia účtov 221-Bankové účty, 231-Krátkodobé bankové úvery, 232-Eskontné úvery sa vykoná odsúhlasením zostatkov predmetných účtov z účtovníctva so zostatkami na bankových výpisoch k týmto účtom. Ide o bežnú kontrolu, ktorá by sa mala praktizovať počas celého účtovného obdobia.
- 6) Overenie, či je v účtovom rozvrhu k účtom 221-Bankové účty, 231-Krátkodobé bankové úvery, 232-Eskontné úvery uvedené správne číslo bankového účtu a banky (podľa zmluvy).
- 7) Preverenie väzby analytického účtu peňažných prostriedkov sociálneho fondu voči zostatku účtu 472-Záväzky zo sociálneho fondu a analytického účtu peňažných prostriedkov vedeného bankou (ak je zriadený osobitný bankový účet); zriadenie osobitného bankového účtu nie je povinné.
- 8) Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať krátkodobému finančnému majetku (účtová skupina 25). Podľa § 27 zákona o účtovníctve sa určený krátkodobý finančný majetok povinne preceňuje k závierkovému dňu na reálnu hodnotu. Reálna hodnota sa stanoví niektorou z dostupných metód – napr. podľa burzy alebo kvalifikovaným odhadom. Zmena hodnoty tohto majetku sa účtuje výsledkovo, súvzťažne voči príslušnému účtu nákladov alebo výnosov (§ 14 ods. 8 a 9 postupov účtovania), a ide aj o daňový dopad.
- 9) Ak objektívne nie je možné určiť reálnu hodnotu krátkodobého finančného majetku pre nedostupnosť alebo nehospodárnosť získania tejto informácie, potom sa o reálnej hodnote neúčtuje. Ak však účtovná jednotka odhaduje, že tento majetok je prechodne znehodnotený, musí sa zaúčtovať opravná položka.

- 10) Upozorňujeme, že cenné papiere určené na obchodovanie (účtová skupina 25x) sa už pri obstaraní oceňujú reálnou hodnotou (§ 25 ods. 1 písm. e/ bod 3 zákona o účtovníctve), pričom ich menovitá hodnota a obstarávacia cena sa evidujú len v podpornej evidencii.
- 11) Úbytok rovnakého druhu cenných papierov sa môže oceniť váženým aritmetickým priemerom alebo metódou FIFO – zvolený spôsob sa ustáli v internej účtovnej smernici (§ 25 ods. 5 zákona o účtovníctve).
- 12) K 31.12. 2021 sa zaúčtujú nerealizované kurzové rozdiely k pohľadávkam a záväzkom (okrem preddavkov), podielom, cenným papierom, derivátom, ceninám a peňažným prostriedkom, účtu 383 a účtu 385, ak sú vyjadrené v cudzej mene (§ 24 ods. 4 postupov účtovania). Tieto nerealizované kurzové rozdiely sa účtujú výsledkovo, teda súvzťažnými zápismi na účtoch *563-Kurzové straty* a *663-Kurzové zisky*. Prepočet sa vykoná referenčným kurzom ECB k závierkovému dňu; cudziu menu, ktorá sa nenachádza v kurzovom lístku ECB, preberáme z kurzového lístku NBS.
- 13) Upozorňujeme na zákon č.394/2012 Z.z. o obmedzení platieb v hotovosti, ktorým sa zakazuje platba v hotovosti nad 5 000 eur, teda na účte 211 nesmú byť zaúčtované takéto položky.
- 14) Ak má účtovná jednotka vecnú náplň, tak postupy účtovania už obsahujú aj pravidlá pre oceňovanie a účtovanie virtuálnej meny (napr. bitcoin), a to na dobrovoľne vytvorený účet *258-Virtuálna mena* (§ 46 ods. 6 postupov účtovania).

Upozornenie na chyby v praxi - trieda 2

- Nie sú vykonávané fyzické inventúry pokladníc k závierkovému dňu. Inventarizačný rozdiel (schodok) nie je predpísaný k úhrade hmotne zodpovednej osobe a prebytok nie je účtovaný ako výnos.
- Zostatok v pokladnici vykazuje vysokú čiastku, ktorá sa však ako hotovosť v účtovnej jednotke reálne nenachádza a ktorá mohla vzniknúť napr. rôznymi tzv. „optimalizačnými transakciami“ účtovnej jednotky bez toho, aby boli peňažné prostriedky fyzicky prijaté do pokladnice.
- Nie je uzatvorená zmluva o hmotnej zodpovednosti za zverenú prostriedky a vykonávanie operácií s nimi.
- Z pokladnice sú bežne vyplácané preddavky bez súčasného zaúčtovania pohľadávok z titulu poskytnutých preddavkov (napr. na cestovné, alebo drobné nákupy). Poskytnuté preddavky nie sú zúčtované (vypárované) s nákupmi realizovanými do dňa účtovnej závierky.
- Nie sú zriadené samostatné analytické účty v pokladnici podľa jednotlivých mien pri účtovaní v cudzej mene.
- Nesprávne účtovanie termínovaných vkladov na účet *261-Peniaze na ceste*. Dlhodobé pôžičky a termínované vklady nie sú zaúčtované na účty dlhodobého finančného majetku.
- Nesprávne oceňovanie transakcií na devízových účtoch, nesprávne použitie kurzových pravidiel v konkrétnom prípade (realizované kurzové rozdiely).
- Nevykonaný prepočet devízových účtov a krátkodobého finančného majetku k 31.12. kurzom ECB alebo NBS, alebo chybné zaúčtovanie nerealizovaných kurzových rozdielov.

- Nesprávne účtované prijaté úroky od banky. Úroky z termínovaných vkladov a bežných bankových účtov sa musia účtovať do výnosov v brutto hodnote a zrazenú daň účtovať ako definitívnu daň z príjmov (nie preddavok). Pasívne (nákladové) úroky sa účtujú do nákladov, pokiaľ nie sú vyčíslené bankou, účtujú sa v neurčitej výške na účte rezerv.
- Pasívne zostatky bankových kontokorentných účtov nie sú zaradené v účtovnej závierke medzi krátkodobé bankové úvery.
- Nedôsledné používanie účtu 261-*Peniaze na ceste* a zbytočná snaha o nulový zostatok na tomto účte ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Účet 261 sa vykazuje v súvahe v prípade odôvodneného zostatku.
- Nevykonaná inventúra k dátumu účtovnej závierky, alebo nekvalitne, či neúplne vykonaná inventúra účtov v účtovej triede 2.
- Úhrada pohľadávky na nesprávny bankový účet, ktorý nevlastní príslušný obchodný partner (účelová sprenevera peňažných prostriedkov).
- Nedodržovanie zákona č. 394/2012 Z.z. o obmedzení platieb v hotovosti.

Trieda 3 - Zúčtovacie vzťahy

- 1) Zostatky na účtoch účtovej triedy 3 vo všetkých účtovných skupinách podliehajú inventarizácii, ktorá sa vykonáva dokladovou inventúrou. Vykonanie rozboru všetkých položiek jednotlivých zostatkov na účtoch v tejto účtovej triede je základným predpokladom inventarizácie.
- 2) Saldokontné účty, najmä zostatok účtu 311-*Odberatelia* a účtu 321-*Dodávatelia* sa preukazuje podľa faktúr a dobropisov tak, aby boli všetky položky zostatku doložené zaúčtovanými dokladmi. Odsúhlasenie s obchodným partnerom je vhodné, nie však povinné.
- 3) Pri nepremiľčaných pohľadávkach po lehote splatnosti musí podnik preveriť situáciu dlžníkov resp. zistiť či ešte vôbec existujú, a podľa výsledku rozhodnúť o vytvorení opravnej položky ku každému konkrétnemu prípadu. Výška opravnej položky má objektívne vyjadrovať stupeň spochybnenia (prechodného znehodnotenia) pohľadávok; výšku opravnej položky stanoviť podľa zásady „zodpovedného hospodára“, nepreberať kvantifikáciu opravných položiek stanovenú pre daňové účely v § 20 ods. 14 ZDP (súčasných 100 % až 1 080 dní po lehote splatnosti je pre zabezpečenie vernosti zobrazenia v účtovníctve spravidla nedostatočné).
- 4) Nevytvorenie opravných položiek k pohľadávkam po lehote splatnosti (pohľadávok pochybných a sporných) je porušením zákona o účtovníctve, preto môže byť postihnutelné pokutou podľa § 38 tohto zákona. Opravné položky, u ktorých skončili dôvody pre ich existenciu sa zrušia, alebo po prehodnotení znížia.
- 5) Pohľadávky, ktoré sú už podľa príslušných predpisov premlčané, sa po potvrdení premlčania a nemožnosti ich zinkasovania odúčtujú z účtovníctva (na ťarchu nákladového účtu 546-*Odpis pohľadávky*, príp. voči opravnej položke, ak bola vytvorená 391/311). V opodstatnených prípadoch je vhodné ďalej viesť o takýchto pohľadávkach analytickú evidenciu na podsúvahových účtoch.
- 6) Preverí sa splatnosť pohľadávok a záväzkov z obchodného styku podľa zvyšku dohodnutej doby splatnosti do jedného roka a nad jeden rok k závierkovému dňu, ako podklad k správne zostaveniu účtovného výkazu „Súvaha“. Upozorňujeme, že rovnakej zásade vykazovania, v členení na dlhodobé a krátkodobé, pod-

liehajú aj rezervy a časové rozlíšenia. Správne treba v súvahe vykázat' aj dlhodobé záväzky z obchodného styku účtované v triede 3 (§ 48 ods. 1 písm. b/ postupov účtovania).

- 7) Tiež sa preverí oddelené sledovanie (na analytických účtoch) pohľadávok a záväzkov, krytých vecným zabezpečením (zástavné právo, hypotéka) s uvedením povahy a formy tohto zabezpečenia.
- 8) Účty záväzkov voči dodávateľom podliehajú dokladovej inventúre. Je vhodné externe preveriť saldokonto a pri prípadných rozdieloch tiež preveriť, či inventúrou zistené „preplatky“ predstavujú dvakrát uhradenú faktúru, alebo nezaúčtovanú faktúru do záväzkov.
- 9) Pokiaľ je skutočný stav záväzkov nižší ako stav evidovaný v účtovníctve, záväzok sa odpíše v prospech účtu *648-Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti*. Základná premlčacia doba je podľa § 397 Obchodného zákonníka 4 roky; premlčaný záväzok dlžník dobrovoľne môže, právne vynúiteľne však nemusí plniť. (Upozornenie: Podľa § 17 ods. 27 ZDP sa tzv. daňové záväzky musia zdaňiť v troch časových pásmach, aj keď nie sú odpísané do výnosov).
- 10) Pri účte *314-Poskytnuté preddavky* sa preveruje, či jednotlivé pohľadávky trvajú, alebo boli záväzky zo strany dodávateľov splnené a preddavok mal byť zúčtovaný. Toto analogicky platí aj o účte *324-Prijaté preddavky*. Tiež sa posudzuje ocenenie jednotlivých prípadov, aby zodpovedalo skutočnému vzťahu s dodávateľom alebo odberateľom (a to v súlade s Obchodným zákonníkom bez ohľadu na odvedenú DPH). Prípadné zostatky na analytických účtoch z odvedenej alebo prijatej DPH sa preúčtujú na príslušné analytické účty ostatných pohľadávok a záväzkov (324.A, resp. 314.A).
- 11) V zákone č.222/2004 Z.z. o DPH (§ 19 ods. 4) sa poskytnutie preddavkov považuje za deň vzniku daňovej povinnosti; z toho pohľadu sa posudzuje zostatok účtov *314-Poskytnuté preddavky* a *324-Prijaté preddavky*. Prijatý preddavok je v súlade s obchodným právom nespochybniteľný záväzok (účtovaný na účte 324) voči tomu, kto ho poskytol. Je v rozpore s platným obchodným právom, účtovať odvedenú DPH z preddavku ako zníženie záväzku z preddavku na analytickom účte 324. V konečnom dôsledku by sa v účtovnej závierke vykazoval nižší záväzok, než aký účtovná jednotka reálne má. Preto sa odvedená DPH z preddavku eviduje na účte *378-Iné pohľadávky* a v súvahe vykazuje ako pohľadávka. Analogicky to platí aj opačne, kde sa uplatnená DPH z preddavku na vstupe eviduje na účte *379-Iné záväzky* a v súvahe vykazuje ako záväzok.
- 12) Účty *331-Zamestnanci* a *366-Záväzky voči spoločníkom a členom zo závislej činnosti* sa odsúhlasujú podľa mzdových a výplatných listín jednotlivých zamestnancov, spoločníkov a členov družstva.
- 13) Účet *335-Pohľadávky voči zamestnancom* sa preveruje z hľadiska zúčtovania preddavkov v rámci bežného roku do nákladov.
- 14) Zostatky účtov účtovej skupiny *34-Zúčtovanie daní a dotácií* sa preverujú podľa daňových predpisov a súvisiacich predpisov. V prípade pochybností o správnosti zostatku príslušného účtu, vyžiadať si od daňového úradu potvrdenie o stave osobného účtu podľa § 53 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) v znení neskorších predpisov.
- 15) Účet *341-Daň z príjmov* slúži účtovnej jednotke ako daňovníkovi dane z príjmov. Na strane Má daň za bežný rok sa účtujú preddavky na daň z príjmov podľa zá-

kona o dani z príjmov. Zostatok na účte po uzávierkových operáciách a zaúčtovaní splatnej dane z príjmov by mal vyjadrovať nedoplatok, alebo preplatok dane z príjmov za zdaňovacie obdobie a nadväzovať na daňové priznanie.

- 16) Účet 342-Ostatné priame dane vyjadruje vzťah účtovnej jednotky ako platiteľa dane s finančným orgánom, napr. zrážková daň, zabezpečenie dane, daň z príjmov zo závislej činnosti. (Poznámka: Zabezpečenie dane sa nevykonáva voči daňovníkovi s rezidenciou v členskom štáte EÚ alebo EHP – porovnaj § 44 ods. 2 ZDP).
- 17) Daň z pridanej hodnoty (DPH) preveriť vo väzbe na zákon o DPH. V zvláštny analytickej evidencii viesť záväzkov z DPH a nároky na odpočítanie dane podľa jednotlivých daňových priznaní.
- 18) Účet 345-Ostatné dane a poplatky sa odsúhlasí podľa analytickej evidencie vo vzťahu k finančnému orgánu podľa jednotlivých daní a daňových priznaní. Záväzky účtovnej jednotky z poplatkov, ktoré sa týkajú bežného roku musia byť v rámci uzávierky zaúčtované, aj keď nie sú zaplatené.
- 19) Účty 346-Dotácie zo štátneho rozpočtu a 347-Ostatné dotácie sa preveria z hľadiska správnosti zúčtovania dotácií. Podľa § 52a ods. 1 postupov účtovania sa o nároku na dotáciu účtuje, ak je takmer isté, že sa splnia všetky podmienky poskytnutia dotácie a súčasne, že sa dotácia poskytne. Prijaté dotácie na hospodársku činnosť sa účtujú súvzťažne s účtom 648-Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti, pričom preverujeme, či bola dodržaná časová a vecná súvislosť s vyúčtovaním nákladov na príslušný účel, na ktorý sa prevádzkové dotácie poskytnú.
- 20) Dotácie prijaté na obstaranie odpisovaného dlhodobého majetku sa účtujú súvzťažne s účtom 384-Výnosy budúcich období, a postupne sa zúčtujú do výnosov (384/648) vo výške podľa priebehu účtovných odpisov dlhodobého majetku obstaraného z tejto dotácie (pre daňové účely sa použijú daňové odpisy – porovnaj § 17 ods. 3 písm. f/ ZDP).
- 21) Ak v čase tvorby rezervy na náklady, vzniká súčasne nárok na účtovanie dotácie, o sumu nároku na dotáciu sa zníži tvorba rezervy (§ 52a ods. 7 postupov účtovania).
- 22) Záväzky z pracovnoprávných vzťahov spoločníkov obchodných spoločností sa účtujú na syntetickom účte 366 a nie na účte 331 ako ostatní zamestnanci.
- 23) Zostatky účtov 353-Pohľadávky za upísané vlastné imanie a 367-Záväzky z upísaných nesplatených cenných papierov a vkladov odsúhlasí so spoločenskou zmluvou alebo zakladateľskou listinou (pri neplnení predmetných záväzkov prijať rozhodnutie na ich splnenie).
- 24) Zaúčtovať záväzky voči colnému orgánu na základe oznámení o colnom dlhu z titulu ciel, dane z pridanej hodnoty a záväzkov zo spotrebných daní pri dovoze z tretích krajín, analyticky na účet 379-Ostatné záväzky.
- 25) Pri účtoch časového rozlíšenia sa vykonáva dokladová inventúra, pričom sa posudzuje ich výška a odôvodnenosť. Na týchto účtoch sa preverujú jednotlivé prípady podľa zásad časového rozlíšenia. Ako náklady budúcich období (účet 381) sa časovo rozlišujú sumy platené vopred, teda za službu alebo jej časť, ktorá bude plnená až po závierkovom dni (§ 56 ods. 6 postupov účtovania).

- 26) Zostatok účtu pohľadávok 378-*Iné pohľadávky* má mať aktívny zostatok, t. j. zostatok na strane MD. V prípade zostatku na strane Dal (tzv. nepravé aktívum) preveríme, či nemali byť niektoré účtovné zápisy zaúčtované na účet záväzkov (379-*Iné záväzky*). Úvaha platí aj opačne.
- 27) Zostatky účtov 381-*Náklady budúcich období*, 382-*Komplexné náklady budúcich období*, 385-*Príjmy budúcich období* nesmú mať pasívny zostatok, t.j. zostatok na strane Dal. K účtu 385 sa počítajú aj nerealizované kurzové rozdiely, ak je vyjadrený aj v cudzej mene (§ 24 ods. 4 postupov účtovania).
- 28) Zostatky účtov 383-*Výdavky budúcich období*, 384-*Výnosy budúcich období* nesmú mať aktívny zostatok, t.j. zostatok na strane MD. K účtu 383 sa počítajú aj nerealizované kurzové rozdiely, ak je vyjadrený aj v cudzej mene (§ 24 ods. 4 postupov účtovania).
- 29) Zvláštnu pozornosť venovať kontrole zaúčtovania povinností z lízingových zmlúv a iných nájomných zmlúv, či zostatky záväzkových účtov nadväzujú na relevantné podklady (napr. zmluva, splátkový kalendár).
- 30) Upozorňujeme, že účet 395-*Vnútorne zúčtovanie* nesmie mať ku dňu uzavierania účtovných kníh (k 31.12. 2021) zostatok.
- 31) Tiež upozorňujeme, že podľa § 18 ods. 8 postupov účtovania sa má dlhodobá pohľadávka, s dohodnutou dobou splatnosti nad jeden rok, znížiť formou opravnej položky, ktorá sa vypočíta metódou diskontovania pohľadávky na jej súčasnú hodnotu.

Upozornenie na chyby v praxi - trieda 3

- Nepreukaznosť pohľadávok a nedostatočná analytická evidencia pohľadávok; saldokonto nesúhlasí so stavom príslušných účtov v hlavnej knihe alebo súhlasí len za cenu fiktívnej rozdielovej položky.
- Nedôsledne vykonaná inventúra, nedohľadané alebo neopravené inventarizačné rozdiely. Dokladová inventúra je vykonaná k inému dátumu, ako je závierkový deň.
- Neposúdená výška a oprávnenosť opravných položiek k pohľadávkam. Chýbajú opravné položky k dlhodobým pohľadávkam vypočítané metódou odúročenia na súčasnú hodnotu.
- Nevytváranie rezerv (účty 323, 45x) na všetky riziká a straty, ktoré sú známe účtovnej jednotke ku dňu zostavenia účtovnej závierky, najmä v prípadoch uvedených v ustanoveniach § 19 postupov účtovania.
- Nedostatočná pozornosť pri časovom členení a tým výbere správneho účtu pre účtovanie záväzkov k dodávateľom; záväzok v určitej výške sa má účtovať na príslušnom účte záväzkov, záväzok s neurčitou výškou je rezerva.
- Nesprávne klasifikované pohľadávky, záväzky, rezervy a časové rozlíšenia z titulu ich zostatkovej doby dohodnutej splatnosti pre správne vykázanie v súvahe (dlhodobé alebo krátkodobé).
- Nedostatočná analytická evidencia záväzkov. Inventúra nie je vykonaná pri všetkých skupinách záväzkov, nie sú vyčíslené a zaúčtované inventarizačné rozdiely, nie sú písomné výstupy z vykonanej inventúry.

- Neúplná analytická evidencia k zamestnancom. Nedodržanie archivačných lehôt u mzdových dokladov pre dôchodkové zabezpečenie.
- Účtovanie na nesprávnej strane účtu pohľadávok (záväzkov), čím vznikajú tzv. nepravé aktíva, resp. nepravé pasíva. Tým dochádza k skresleniu štruktúry vykazovaných aktív a pasív v účtovnej závierke (skreslenie informačnej schopnosti).
- Daňové opravné položky k pohľadávkam (analytický účet 391.A), napríklad opravná položka k pohľadávkam voči dlžníkom v konkurznom a vyrovnacom konaní, nie sú doložené požadovanými dokladmi (napr. uznesenie súdu, včas podaná prihláška).
- Účtovanie o preddavkových (pro-forma) faktúrach a nie o platbách preddavkov (na účte 324, resp. na účte 314), čo je v rozpore s postupmi účtovania. Nezrovnalosti takéhoto účtovania nie sú následne dostatočne inventarizované a účtované. Takýmto účtovaním nezaplatených preddavkov sa skresľuje celková výška aktív aj pasív.
- Nerozčlenenie poskytnutých preddavkov v analytickej evidencii na dlhodobé a krátkodobé. Napr. zaplatené preddavky mobilným operátorom alebo pri lízingu sú dlhodobé, a účtové jednotky ich vykazujú väčšinou ako krátkodobé.
- Záväzky zamestnancov voči tretím osobám sú záväzkami evidovanými v účtovnej skupine 33 a nie je správne ich preúčtovávanie na iné skupiny účtov záväzkov.
- Nezaúčtovanie nerealizovaných kurzových rozdielov k závierkovému dňu k účtom, kde je to povinné, napr. obchodné podiely alebo časové rozlíšenia (účty 383, 385). Naopak, zaúčtovanie nerealizovaných kurzových rozdielov tam, kde sa nemajú účtovať – k preddavkom (porovnaj § 4 ods. 7 a § 24 ods. 9 zákona o účtovníctve).
- Nenáležité preberanie prístupov z medzinárodných štandardov finančného vykazovania (IAS/IFRS) aj v prípadoch, keď slovenské predpisy takýto prístup ešte neobsahujú, napr. znižovanie dlhodobých záväzkov diskontovaním (odúročením) na ich súčasnú hodnotu.

Trieda 4 - Kapitálové účty a dlhodobé záväzky

- 1) Inventarizácii podlieha nielen majetok a záväzky, ale aj rozdiel majetku a záväzkov – teda **vlastné imanie** na účtoch účtovných skupín 41 až 43 tak, ako to vyplýva z ustanovenia § 59 ods. 1 postupov účtovania.
- 2) K závierkovému dňu zohľadňuje účtovná jednotka riziká a straty, ktoré sa týkajú majetku a záväzkov a ktoré sú známe ku dňu zostavenia účtovnej závierky. Nástrojom na zobrazenie očakávaných nákladov sú rezervy; rezervy sú záväzky s neurčitým časovým vymedzením alebo výškou. Dlhodobé rezervy (nad jeden rok) sa účtujú v účtovej skupine *45-Rezervy* a to jednak zákonné rezervy podľa § 20 ods. 9 ZDP a jednak ostatné rezervy podľa potreby účtovnej jednotky (interná smernica).
- 3) Účet *411-Základné imanie*, kontrolovať podľa výpisu z obchodného registra vo vzťahu k obchodnému právu a právoplatných rozhodnutí valného zhromaždenia. V analytickej evidencii viesť požadované údaje, napr. základné imanie vytvorené vkladmi alebo zo zisku, podiel spoločníkov na základnom imaní.

- 4) Účet 419-Zmeny základného imania má osobitnú náplň. Prechodne sa tu účtujú sumy zvýšenia alebo zníženia základného imania do doby, než sa vykoná zápis týchto zmien v obchodnom registri (§ 25 ods. 2 postupov účtovania).
- 5) Zostatok na účte 421-Zákonný rezervný fond musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a vnútornými pravidlami účtovnej jednotky. Na tomto účte sa účtuje rezervný fond tvorený zo zisku. Poznávame, že použitie rezervného fondu je spravidla v právomoci štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti. Nevytvorenie rezervného fondu môže byť dôvodom na zrušenie spoločnosti zo zákona (§ 68 ods. 6 Obchodného zákonníka).
- 6) Akciová spoločnosť, ktorá podľa § 217 Obchodného zákonníka povinne vytvára rezervný fond pri svojom vzniku, ho účtuje na účte 417-Zákonný rezervný fond z kapitálových vkladov. V účtovníctve akcionára sa účtuje pri vzniku suma tvoriaca rezervný fond na ľarchu účtovej skupiny 06-Dlhodobý finančný majetok.
- 7) Účty účtových skupín 41-Základné imanie a kapitálové fondy a 42-Fondy tvorené zo zisku a prevedené výsledky hospodárenia je potrebné preveriť vo vzťahu k ustanoveniam všeobecných záväzných predpisov, predovšetkým k Obchodnému zákonníku. Účet 422-Nedeliteľný fond používajú len družstvá v súlade so svojimi obchodnými listinami (obdobne účet 418-Nedeliteľný fond z kapitálových vkladov).
- 8) V prospech účtu 413-Ostatné kapitálové fondy sa účtuje bezodplatne prijatý majetok od spoločníkov, ktorý nezvyšuje základné imanie (§ 59 ods. 6 a § 33 ods. 4 postupov účtovania). Od roku 2018 sa na účte 413 účtuje aj kapitálový fond z príspevkov podľa § 217a a § 123 Obchodného zákonníka.
- 9) K účtu 413-Ostatné kapitálové fondy sa musí viesť samostatná analytická evidencia podľa jednotlivých kapitálových fondov. Ide o súvahový účet podliehajúci inventarizácii ako súčasť vlastného imania; vlastné imanie sa môže použiť na zvýšenie základného imania alebo na plnenie akcionárom v súlade s obchodným právom (§ 144, § 179 ods. 4 a § 208 Obchodného zákonníka).
- 10) Možnosť zvýšiť ocenenie podielov na účte 06x metódou vlastného imania (súvahový zápis 06x/414) využívajú účtovné jednotky vtedy, ak majú zhodnotený svoj podiel v inej účtovnej jednotke a majú k tomu podklady. Upozorňujeme, že súčasťou ocenenia metódou vlastného imania sú aj prípadné nerealizované kurzové rozdiely (§ 24 ods. 5 postupov účtovania).
- 11) Účet 423-Štatutárne fondy môže byť vytváraný len na základe štatútu alebo stanov účtovnej jednotky, kde je určený najmä účel, postupy účtovania, spôsob tvorby a rozpúšťania fondu.
- 12) Účet 428-Nerozdelený zisk minulých rokov tiež podlieha inventarizácii. Na tomto účte je potrebné viesť v analytickej evidencii zisky podľa jednotlivých rokov, a to aj z dôvodu ich prípadného rozdielného daňového a odvodového režimu.
- 13) Účet 431-Výsledok hospodárenia v schvaľovaní nesmie mať na konci roku k závierkovému dňu žiadny zostatok.
- 14) Dlhodobé bankové úvery (účet 461-Bankové úvery) sa preverujú odsúhlasením zostatku účtov v účtovníctve so zostatkami na príslušných bankových výpisoch.
- 15) Ostatné záväzkové účty účtovej triedy 4, na ktorých sa účtujú dlhodobé záväzky sa preverujú dokladovou inventúrou; dlhodobé záväzky z obchodného styku sa už účtujú v triede 3 (§ 61 ods. 12 postupov účtovania). Z dôvodu správneho vy-

kázania v súvahe preveriť splatnosť záväzkov z hľadiska zostatkovej doby dohodnutej splatnosti - do jedného roka a nad jeden rok, odo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Dohodnutá doba splatnosti a zostatková doba dohodnutej splatnosti je definovaná v ustanoveniach § 12 ods. 4 a 5 postupov účtovania.

- 16) Zostatok účtu 472-Závazky zo sociálneho fondu porovnať so zostatkom analytického účtu peňažných prostriedkov sociálneho fondu (221.A), prípadne zostatkami iných účtov, napr. 335.A pri poskytnutí návratných sociálnych výpomocí. Podľa § 6 ods. 1 zákona č.152/1994 Z.z. sú prostriedky sociálneho fondu vedené na osobitnom účte fondu zamestnávateľa, čo môže (nemusí) byť aj účet v banke.
- 17) Účet 491-Vlastné imanie fyzickej osoby - podnikateľa používa len podnikateľ fyzická osoba, ktorá je účtovnou jednotkou a dobrovoľne účtuje v sústave podvojného účtovníctva.
- 18) Posúdenie zostatku na účte 481-Odložený daňový záväzok a odložená daňová pohľadávka na základe jeho inventarizácie. Jednotlivé položky individuálne posúdiť a prepočítať tak, aby sa v účtovnej závierke vykazovala správna výška odloženej daňovej pohľadávky alebo záväzku. Pri výpočte odloženej dane sa zohľadňujú len dočasné rozdiely (nezahrňovať rozdiely trvalého charakteru, lebo sa nikdy nevynulujú). Odložená daňová pohľadávka (aktívum) sa účtuje, len ak prevažuje istota jej vypárovania; ak neprevažuje istota, bude vhodné ju uviesť v poznámkach, len ako podmienené aktívum.
- 19) O odloženej dani má povinnosť účtovať účtovná jednotka s povinnosťou auditu; ostatné účtovné jednotky môžu dobrovoľne účtovať o odloženej dani, lebo to prispieva k vernosti zobrazenia predmetu účtovníctva. Podľa § 10 postupov účtovania sa **odložená daňová pohľadávka** (účtový predpis 481/592) vypočítava najmä v týchto prípadoch:
 - ak je účtovná zostatková cena dlhodobého hmotného majetku nižšia než je jeho daňová zostatková cena,
 - ak účtovná opravná položka bude v budúcnosti uznaná aj ako daňová suma (§ 17 ods. 23 ZDP),
 - ak účtovná rezerva bude v budúcnosti uznaná aj ako daňová suma (§ 17 ods. 23 ZDP),
 - ak bol trojročný záväzok zdanený a je predpoklad, že bude splnením podmienok opäť oddaný (§ 17 ods. 27 ZDP),
 - ak ide o zaúčtovaný náklad, ktorý bude daňovo uznaný až po zaplatení (náklady podľa § 17 ods. 19 ZDP),
 - ak má účtovná jednotka možnosť odpočítavať daňovú stratu podľa § 30 ZDP, a ak je súčasne predpoklad dostatočného plusového základu dane.

Odložený daňový záväzok (účtový predpis 592/481) sa vypočítava najmä v prípade, ak je účtovná zostatková cena dlhodobého hmotného majetku vyššia než je jeho daňová zostatková cena.

Upozornenie na chyby v praxi - trieda 4

- Nesprávne účtovanie vkladu do kapitálových spoločností a pri zvyšovaní základného imania. Nepresnosti a rozpory najčastejšie vznikajú z nerešpektovania zá-

kladných ustanovení Obchodného zákonníka, napr. (ne)účtovanie do registra nezapísaných vkladov.

- Rezervný fond nie je dopĺňaný do výšky podľa ustanovení Obchodného zákonníka a zakladateľskej listiny (spoločenskej zmluvy). Rezervný fond nie je použitý na krytie strát, aj keď spoločnosť vykazuje a eviduje stratu na účte neuhradených strát minulých rokov.
- Rozdelenie zisku pre spoločníkov realizované v rozpore s obmedzeniami podľa ustanovení § 123 ods. 2 a § 179 ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka.
- Nevytváranie dlhodobých rezerv na všetky známe a významné očakávané dlhodobé náklady, napr. aj rezervu na zamestnanecké požitky (odchodné do dôchodku, jubileá). Tým, že účtovné jednotky nevytvárajú rezervy na známe riziká a straty, porušujú jednu zo základných účtovných zásad - zásadu opatrnosti. Na tvorbu a čerpanie rezerv nie sú vytvorené interné smernice.
- Zákonné rezervy nie sú doložené požadovanou vecnou dokumentáciou, resp. nie sú dodržané všetky zákonné požiadavky.
- Nevykonanie aktualizácie zostatku účtu odloženej dane (účet 481) z dôvodu zmeny sadzby dane (porovnaj § 10 ods. 14 postupov účtovania).
- Nevykonanie aktualizácie zostatku účtu odloženej dane (účet 481) aj keď došlo k vecným zmenám titulov na jej účtovanie. Do výpočtu odloženej dane sa niekedy nesprávne zahrňujú aj trvalé rozdiely medzi účtovnou a daňovo základňou, napr. pri nehmotnom majetku (know-how) vloženom do základného imania, ktorý je vyúčtený z daňového odpisovania.
- Nesprávne ocenenie záväzku na účte *474-Záväzky z nájmu* na úrovni istiny (vrátane kúpnej ceny) a splatných úrokov podľa príslušnej zmluvy o finančnom prenájme.
- Účtovanie nerealizovaných kurzových ziskov k podielom na účte 06x do vlastného imania, aj keď nebola použitá metóda vlastného imania (nesprávny zápis 06x/414 – správny zápis 06x/663).

Trieda 5 - Náklady a trieda 6 - Výnosy

- 1) Pri analýze výsledkových účtov a preverovaní účtovných dokladov sa vykonáva súčasne účtovná aj daňová analýza s cieľom správneho vykázania výsledku hospodárenia účtovnej jednotky, tak v jeho výške, ako aj štruktúre. Nemenej dôležitým cieľom je tiež správne vykázanie základu dane pre daň z príjmov.
- 2) Dôležitou zásadou je zákaz kompenzácie – vzájomného započítavania nákladov a výnosov tak, ako vyplýva z § 7 ods. 5 zákona o účtovníctve. Zápočet pohľadávok v súlade s obchodným právom je možný, a to bez osobitných obmedzení v účtovných predpisoch. Deň uskutočnenia účtovného prípadu je deň započítania pohľadávky (§ 2 ods. 1 postupov účtovania).
- 3) Posúdiť uskutočnenie účtovných prípadov, a to najmä na hranici dvoch za sebou idúcich účtovných období. Ide o aplikáciu § 3 zákona o účtovníctve o časovej a vecnej súvislosti; s tým súvisí:
 - presné vyčíslenie nákladov a výnosov týkajúcich sa bežného roku, bez ohľadu na dátum ich platenia;

- časové rozlíšenie nákladov, výdajov, výnosov a príjmov podľa príslušných účtovných zásad a daňových pravidiel;
 - zhodnotenie rizík a strát a ich premietnutie do nákladov prostredníctvom rezerv, opravných položiek a odpisov (§ 26 ods. 3 zákona o účtovníctve);
 - zúčtovanie kurzových ziskov a strát (účty 663, 563) ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka – tzv. nerealizované kurzové rozdiely (§ 24 ods. 4 postupov účtovania).
- 4) V sporných prípadoch dôsledne posúdiť kolíziu medzi druhovými nákladmi – škoda a oprava. Škoda je neodstrániteľné poškodenie, zničenie, odcudzenie alebo strata majetku (účty 549, 569). Každé odstránenie poškodenia majetku je oprava (účet 511), pričom pri oprave sa akceptuje aj zámena materiálu (§ 35 ods. 2 písm. f/ postupov účtovania). Náhradu od poisťovne je potrebné účtovať do výnosov (účty 648, 668) tak, aby bola zachovaná štruktúra výsledku hospodárenia z tejto transakcie.
 - 5) Najneskôr do konca januára 2022 vykonať zúčtovanie prostriedkov, predstavujúcich prídel do sociálneho fondu, podľa skutočne vyčíslenej výšky základu povinného prídelu (účtovný prípad roku 2021). Sumu prevedených preddavkov na osobitný účet sociálneho fondu porovnať s vypočítanou sumou (povinná suma) a rozdiel zaúčtovať nasledovne:
 - ak je suma preddavkov väčšia ako povinná suma potom zaúčtujeme rozdiel podľa predpisu 472/527A;
 - ak je suma preddavkov menšia ako povinná suma potom zaúčtujeme rozdiel podľa predpisu 527A/472.
 - 6) Príjmy spoločníkov obchodnej spoločnosti a členov družstva zo závislej činnosti sa účtujú na účet 522, nie na účet 521 ako pri ostatných zamestnancoch spoločnosti.
 - 7) Na účtoch *544-Zmluvné pokuty, penále a úroky z omeškania, 545-Ostatné pokuty, penále a úroky z omeškania, resp. 644-Zmluvné pokuty, penále a úroky z omeškania, 645-Ostatné pokuty, penále a úroky z omeškania* zaúčtovať sumy sankcií na základe príslušných zmlúv, príp. iných dokladov, bez ohľadu na to, či pokuty a penále boli, alebo neboli zaplatené.
 - 8) Úroky z omeškania (nákladové aj výnosové) účtovať v hlavnej knihe len v prípade, ak veriteľ uskutočnil písomný prejav vôle, že ich požaduje (napr. vystavená faktúra alebo prihláška na súde) – inak ich vykázat len v poznámkach ako podmienené aktívum alebo podmienené pasívum.
 - 9) V praxi často nie sú vypočítané a zaúčtované dôvodne očakávané sankčné náklady (pokuta, sankčný úrok) z nezaplatených dlhov voči verejným inštitúciám, napr. z nezaplatených daňových záväzkov a nesplnených povinností voči poisťovním fondom.
 - 10) Preveriť účtovanie na účtoch účtovej triedy 5 a triedy 6 z hľadiska klasifikácie účtov (štruktúra zaúčtovania); ide o správne vyčíslenie štruktúry výsledku hospodárenia z hospodárskej činnosti a finančnej činnosti.
 - 11) Opravy chýb minulých účtovných období, ak ide o nevýznamné sumy, sa účtujú v bežnom roku na príslušný účet nákladov alebo výnosov. Opravy chýb minulých účtovných období, ak ide o významné sumy, sa účtujú v bežnom roku na prísluš-

ný účet minulých výsledkov hospodárenia, teda účty 428 alebo 429 (§ 59 ods. 13 postupov účtovania).

- 12) Z daňového hľadiska sa opravy chýb minulých rokov, ak bol poškodený štát, musia vysporiadať podaním dodatočného daňového priznania za rok, kde časovo a vecne patria (§ 17 ods. 15 ZDP). Ak bol poškodený daňový subjekt, môže sa podať dodatočné daňové priznanie alebo opravu účtovania ponechať v základe dane bežného roku (§ 17 ods. 29 ZDP a § 16 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z.z. daňový poriadok v znení neskorších predpisov).
- 13) Podľa § 30 postupov účtovania sa v zákazkovej výrobe uplatňuje účtovanie výnosov metódou stupňa dokončenia zákazky alebo metódou nulového zisku; zaúčtovať vplyv zákazkovej výroby ako zvýšenie výnosov zápisom 316/606 alebo zníženie výnosov zápisom 606/316.
- 14) Preveriť vyčíslenie položiek, ktoré sa v zmysle zákona o dani z príjmov nezahŕňajú do základu dane, resp. sa od základu dane odpočítavajú. Ide o údajovú základňu, ktorou sa preukazuje mimo účtovná transformácia výsledku hospodárenia pred zdanením (§ 9 ods. 2 postupov účtovania) na základ dane. V praxi sa k tomu využívajú najmä analytické účty k príslušným syntetickým účtom, ako aj operatívna evidencia.
- 15) Po mimo účtovnom vyčíslení splatnej dane z príjmov sa táto zaúčtuje na ľarchu účtov *591-Splatná daň z príjmov* a v prospech účtu *341-Daň z príjmov*. Celková čiastka záväzku musí korešpondovať s údajmi daňového priznania dane z príjmov.
- 16) V rámci uzávierkových prác sa na účty *592-Odložená daň z príjmov* účtuje súvzťažne z účtom *481-Odložený daňový záväzok a odložená daňová pohľadávka* dočasný rozdiel medzi účtovnou a daňovou základňou v súlade s § 10 postupov účtovania. Odloženú daň povinne účtujú účtovné jednotky podliehajúce auditu. Môžu však o nej účtovať aj ostatné účtovné jednotky, ak sa tak rozhodnú z dôvodu verného zobrazenia predmetu účtovníctva.

4. Uzavretie účtovných kníh

4.1 Preúčtovanie konečných stavov účtov nákladov a výnosov

- 1) Vyčíslenie konečných stavov účtov nákladov a výnosov.
- 2) Konečné stavy účtov nákladov v účtovej triede 5 sa preúčtujú účtovnými zápismi na ľarchu účtu *710-Účet ziskov a strát*. Konečné stavy účtov výnosov v účtovej triede 6 sa preúčtujú v prospech účtu *710-Účet ziskov a strát*.
- 3) Preúčtovanie nákladov a výnosov v správnom zoskupení príslušných účtov umožňuje vyčíslieť výsledok hospodárenia v predpísanej štruktúre – z hospodárskej činnosti a z finančnej činnosti.
- 4) Odlišný postup účtovania na účte *710-Účet ziskov a strát* je u verejných obchodných spoločností, ktoré nárok na podiel na výsledku hospodárenia spoločníkov zaúčtujú na účtoch 596 a 364, príp. 354. Podobne sa postupuje aj u komanditných spoločností vo vzťahu ku komplementárom.

4.2 Transformácia výsledku hospodárenia pred zdanením na základ dane

- 1) Daň z príjmov upravuje zákon č.595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej „ZDP“). Na právny stav roku 2021 vplyvajú novely

č.221/2019 Z.z., č.301/2019 Z.z., č.416/2020 Z.z., č.420/2020 Z.z., č.421/2020 Z.z., č.76/2021 Z.z., č.257/2021 Z.z., č.310/2021 Z.z.

- 2) Podľa § 15 ods. 4 zákona č.563/2009 Z.z. o správe daní a poplatkov (daňový poriadok) v znení neskorších predpisov sa daňové priznanie podáva na záväznom tlačive. Účtovná závierka (súvaha, výkaz ziskov a strát, poznámky) nie je prílohou daňového priznania, len sa podáva do registra účtovných závierok cez webové sídlo Finančného riaditeľstva SR.
- 3) Podľa § 17 ods. 1 písm. b/ ZDP sa pri zisťovaní základu dane u daňovníkov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva vychádza z výsledku hospodárenia (zisk alebo strata). **Výsledok hospodárenia pred zdanením** sa zistí ako rozdiel výnosov z účtovej triedy 6 a nákladov z účtovej triedy 5 okrem účtov 591, 592, 595 a účtov vnútroorganizačných výnosov a vnútroorganizačných nákladov. Takto obsah výsledku hospodárenia pred zdanením definuje § 9 ods. 2 postupov účtovania (uvádza sa na úvodnom riadku 100 daňového priznania).
- 4) Účtovný výsledok hospodárenia zo správne vedeného účtovníctva nie je automaticky základom dane. Tlačivo daňového priznania (vrátane poučenia k daňovému priznaniu) je zostavené tak, že vedie daňovníka k správnej mimo účtovnej transformácii účtovného výsledku hospodárenia pred zdanením na základ dane systémom pripočítateľných a odpočítateľných položiek. Napriek tomu je potrebné pri zostavovaní daňového priznania vychádzať z úplného znenia platného zákona o dani z príjmov.
- 5) **Daňové priznanie** je možné účinne podať na tlačive, ktorého vzor ustanovilo MF SR podľa § 15 ods. 5 daňového poriadku vo Finančnom spravodajcovi (FS/15/2021); následne ho uverejní v editovateľnej elektronickej podobe aj FR SR na svojom webovom sídle. Tlačivo daňového priznania PO pre rok 2021 má vľavo dole index MF/010700/2021-721.
- 6) Povinnosť viesť analytickú evidenciu pre účely správneho vyčíslenia základu dane z príjmov ustanovuje § 4 postupov účtovania. Prehľad jednotlivých položiek, ktorými sa transformuje účtovný výsledok hospodárenia pred zdanením na základ dane, odporúčame evidovať spolu s podkladmi k účtovnej závierke. V praxi je potrebné archivovať všetky pomocné evidencie, výpočty a poznámky k tejto mimo účtovnej transformácii, aby v prípade daňovej kontroly s časovým odstupom mnohých rokov, mohli byť podané vysvetlivky. Základná premlčacia lehota pre dane je 5 rokov (§ 69 daňového poriadku).
- 7) Celková daňová povinnosť zaúčtovaná na strane DAL účtu *341-Daň z príjmov* musí korešpondovať s daňou vyčíslenou v daňovom priznaní právnických osôb.
- 8) Upozorňujeme na štruktúrované podmienky **odpočtu daňovej straty** podľa príslušného znenia zákona (§ 30; § 52zzb/5 ZDP). V praxi sa niekedy nesprávne zamieňa umorovanie daňovej straty podľa daňových predpisov s vysporiadaním účtovnej straty podľa účtovných predpisov a obchodného práva. Ide o dve úplne odlišné kategórie, ktoré je potrebné odlišovať.
- 9) Upozorňujeme na **daňové náklady podmienené zaplatením** (§ 17 ods. 19 ZDP) – napríklad kompenzačné platby, nájomné, náklady na marketingové a iné štúdie a prieskum trhu, odplaty za sprostredkovanie, vybrané platby daňovníkom nespolupracujúcich štátov, náklady na poradenské a právne služby, zmluvné pokuty, poplatky z omeškania a úroky z omeškania, náklady na sponzorské v športe, náklady na reklamu dodanú neziskovou organizáciou a daň z poistenia. Test zapla-

tenia sa týka aj záväzkov po lehote ich splatnosti, ktorých dôsledkom bol alebo bude daňový náklad (§ 17 ods. 27 ZDP). Podmienka zaplataenia sa napokon týka aj podlimitnej zahraničnej DPH, kde nie je nárok na jej vrátenie (§ 19 ods. 3 písm. k/ bod 4 ZDP). Téma zaplataenia sa niekedy prelína aj cez viac rokov, preto daňové priznanie za rok 2021 treba spracovávať s prihliadnutím na daňové priznanie za rok 2020 a prípadne aj predchádzajúce roky (vypárovať položky podmienené zaplataením).

- 10) Niektoré položky je možné do daňových nákladov uplatňovať len reštrikčným (limitným) spôsobom. Dávame do pozornosti najmä stratu z predaja cenných papierov, podielov a zmeniek (§ 19 ods. 2 písm. f/, g/ ZDP); stratu z predaja pohľadávok, okrem výnimiek (§ 19 ods. 3 písm. h/ ZDP); stratu z predaja zásob (§ 21 ods. 2 písm. n/ ZDP); stratu z predaja pozemkov (§ 19 ods. 3 písm. e/ ZDP); stratu z predaja osobných áut a iného vybraného majetku (§ 19 ods. 3 písm. b/ bod 1 ZDP); manká a škody do výšky prijatých náhrad (§ 21 ods. 2 písm. e/ ZDP).
- 11) Limitným nákladom sú aj náklady na pohonné látky (§ 19 ods. 2 písm. l/ ZDP). Novelou zákona o dani z príjmov č.198/2020 Z.z. s účinnosťou od 21. júla 2020 došlo k zmene smerujúcej k zlepšeniu podnikateľského prostredia tak, že do daňových nákladov sa môže uplatniť spotreba PHL podľa technického preukazu zvýšená o 20 %, prípadne u nákladných automobilov spotreba podľa internej smernice.
- 12) Rezerva na audit a zostavenie daňového priznania a rezerva na nevyfakturované dodávky nie je daňovo uznanou rezervou (§ 20 ods. 9 ZDP). Tieto náklady budú daňovo uznanou položkou riadnym zaúčtovaním záväzku v presnej sume napr. do decembra 2021 alebo použitím odhadu formou účtovnej rezervy, ktorá sa podľa § 17 ods. 23 ZDP stane daňovo uznanou sumou až v čase použitia rezervy. Obdobne sa posudzujú aj iné nedaňové rezervy, napríklad rezerva na odmeny a prémie alebo rezerva na zľavy.
- 13) Vo všeobecnosti upozorňujeme na zložitosti posúdenia nedaňových opravných položiek a nedaňových rezerv. Nedaňová rezerva a nedaňová opravná položka sa stane daňovo uznanou sumou až v čase použitia tejto rezervy alebo opravnej položky, pokiaľ je to inak daňovo uznaný náklad (§ 17 ods. 23 ZDP).
- 14) Upozorňujeme na správne daňové posúdenie zahraničnej DPH z členského štátu EÚ (§ 19 ods. 3 písm. k/ bod 3 a 4 ZDP). Daňovým nákladom je DPH v zdaňovacom období, keď sa o nároku účtuje ako o upravujúcom uzávierkovom účtovnom prípade (zápisom 378/648 podľa FS/4/2006), ak na jej vrátenie v inom členskom štáte má daňovník nárok a ak je súčasne predmetný nákup daňovým nákladom.
- 15) Zložitá je daňová analýza pohľadávky, ku ktorej bola v minulosti tvorená daňová opravná položka, a v roku 2021 bola táto pohľadávka – predaná, odpísaná alebo uhradená (§ 17 ods. 28 písm. a/, b/, c/ ZDP); upozorňujeme, že pri predaji a odpise pohľadávky sa vykonávajú úpravy základu dane v dvoch krokoch.
- 16) Záverom upozorňujeme, že súčasťou základu dane je aj rozdiel z transferového ocenenia závislých osôb (§ 17 ods. 5 ZDP) v situácii, ak bola použitá netrhová cena v závislom obchode znižujúca základ dane alebo zvyšujúca daňovú stratu; súčasne možno uplatniť korešpondujúcu zrkadlovú úpravu u obchodného partnera (§ 17 ods. 6 ZDP).

4.3 Preúčtovanie konečných zostatkov účtov aktív a pasív

- 1) Konečné zostatky aktívnych účtov sa preúčtujú na ľarchu účtu *702-Konečný účet súvahový* a konečné zostatky pasívnych účtov v prospech účtu *702-Konečný účet súvahový*.
- 2) Na účet *702-Konečný účet súvahový* sa na základe interného dokladu preúčtuje aj zostatok účtu *710-Účet ziskov a strát*. V prípade zisku preúčtujeme konečný zostatok účtu *710* v prospech účtu *702* (účtovným predpisom 710/702) a v prípade straty preúčtujeme konečný zostatok účtu *710* na ľarchu účtu *702* (účtovným predpisom 702/710).
- 3) Účty *702-Konečný účet súvahový* a *710-Účet ziskov a strát* sú súčasťou hlavnej knihy roku 2021. Ak účtovné doklady o preúčtovaní zostatkov účtov na závierkové účty (*702* a *710*) nie sú výsledkom automatizovaného spracovania účtovníctva na počítači, musia byť vystavené manuálne.
- 4) Konečný účet súvahový po uvedených prevodoch je vyrovnaný a predstavuje schému súvahy - bilancie ku dňu 31.12. 2021. Po uzavretí účtov, tak ako bolo uvedené, žiadny účet nesmie vykazovať zostatok.
- 5) Na podklade údajov účtu *702-Konečný účet súvahový* a účtu *710-Účet ziskov a strát* sa zostaví účtovná závierka.

5. Zostavenie účtovnej závierky

- 1) V účtovnej závierke je k uzávierkovému dňu zachytený stav majetku, záväzkov a vlastného imania účtovnej jednotky, vykázaný jej výsledok hospodárenia za určený časový interval, zostavený prehľad peňažných tokov znázorňujúci finančnú situáciu veľkej účtovnej jednotky a v neposlednom rade poznámky ako výkaz vysvetľujúci všetky zmeny vlastného imania, postupy oceňovania a jeho zmeny a tiež účtovné zásady a vysvetlivky.
- 2) Funkciou účtovnej závierky **nie je tvoriť súčasť daňového priznania**. Zostavuje sa s cieľom poskytnúť informácie širokému okruhu užívateľov pre ich ekonomické rozhodnutia.
- 3) Individuálna účtovná závierka sa zostavuje najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí účtovného obdobia (§ 17 ods. 5 zákona o účtovníctve). Účtovná závierka sa považuje za **zostavenú** jej podpísaním. Zákon o účtovníctve do schválenia účtovnej závierky umožňuje uzavreté účtovné knihy opäť otvoriť, ak sa má zabezpečiť pravdivý a verný obraz účtovníctva (§ 16 ods. 10).
- 4) Účtovná jednotka má povinnosť uloženia a zverejňovania individuálnej účtovnej závierky (ale tiež individuálnej výročnej správy, konsolidovanej účtovnej závierky, konsolidovanej výročnej správy a správy audítora) do **registra účtovných závierok**. Dokumenty, ktoré sa ukladajú a sú obsahom zbierky listín obchodného registra – tam automaticky zasiela register účtovných závierok (§ 23b ods. 4 zákona o účtovníctve).
- 5) Účtovnú závierku (po prípadných vnútorných procedúrach napr. preskúmaní dozornou radou, či overení závierky audítorm) schvaľuje valné zhromaždenie. Schválená účtovná závierka sa ukladá v zbierke listín (§ 3 ods. 1 písm. g/ a § 9 ods. 2 zákona č.530/2003 Z.z. o obchodnom registri); túto povinnosť majú všetky obchodné spoločnosti, pričom táto povinnosť je splnená uložením v registri účtovných závierok, aby sa zabránilo duplicitne zverejňovania.

- 6) Poznámky sú **neoddeliteľná súčasť účtovnej závierky**, majú pre používateľa zásadný význam. Požiadavky na obsah takto koncipovaných poznámok vychádzajú z odporúčaní medzinárodných štandardov finančného vykazovania (IAS/IFRS). Zostavenie poznámok, najmä pre veľkú účtovnú jednotku, v tejto podobe si vyžaduje značné úsilie. Prácnosť a náročnosť zostavenia poznámok je okrem iného aj v potrebe veľkého objemu informácií na jej správne zostavenie. Účtovnú závierku podľa § 17 zákona o účtovníctve v sústave podvojného účtovníctva tvoria:
- **súvaha**,
 - **výkaz ziskov a strát**,
 - **poznámky** (u veľkej účtovnej jednotky je ich súčasťou aj výkaz o peňažných tokoch - cash flow).

5.1 Súvaha a výkaz ziskov a strát

- 1) Účtovné jednotky zostavujú súvahu, výkaz ziskov a strát a poznámky v súlade s ustanoveniami § 17 zákona o účtovníctve.
- 2) Ak zákon o účtovníctve ukladá povinnosť overiť účtovnú závierku audítorom, ukladá sa do zbierky listín obchodného registra účtovná závierka overená audítorom spolu s audítorskou správou, menom, bydliskom fyzickej osoby alebo obchodným menom, sídlom a identifikačným číslom právnickej osoby a s evidenčným číslom zápisu overujúceho audítora v zozname audítorov. Ak je audítorom právnická osoba, uvádza sa aj meno a bydlisko fyzických osôb, ktoré za audítora vykonali audit. Ak zákon o účtovníctve ukladá povinnosť vyhotoviť výročnú správu a táto výročná správa obsahuje účtovnú závierku overenú audítorom, účtovná závierka môže byť uložená ako súčasť výročnej správy. Táto povinnosť je splnená uložením v registri účtovných závierok (§ 40 ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka).
- 3) Upozorňujeme, že účtovná závierka sa zostavuje podľa veľkosti účtovnej jednotky ako – mikro, malá a veľká. **Mikro účtovná jednotka** má možnosť zostaviť skrátenú formu účtovej závierky – podrobnosti upravuje Opatrenie MF SR č.MF/15464/2013-74 v znení neskorších prepisov.
- 4) Existuje zvlášť metodika zostavenia účtovnej závierky pre **malú účtovná jednotka** podľa Opatrenie MF SR č.MF/23378/2014-74 v znení neskorších predpisov a zvlášť pre **veľkú účtovnú jednotku** a subjekty verejného záujmu podľa Opatrenie MF SR č.MF/23377/2014-74 v znení neskorších predpisov.

Upozornenie na chyby v praxi pri zostavovaní výkazov

- Nedodržanie pravidiel stanovených pre zostavovanie účtovných výkazov.
- Nesprávne prenesenie zostatkov hlavnej knihy do výkazov účtovnej závierky.
- Nesprávne vykazovanie konečných zostatkov účtov, ktoré môžu mať zostatok na strane MD alebo DAL, podľa ich zostatku za syntetický účet ako celok (napr. účet 316, 336, 343, 481).
- Nesprávne vykazovanie údajov korekcií (oprávky, opravné položky), ako saldo príslušnej majetkovej položky v riadku brutto v Súvahe.
- Nesprávne vykazovanie preddavkov na zásoby, medzi preddavkami mimo časti zásob.

- Nesprávne zaokrúhľovanie, zostavovatelia výkazov (ale aj niektoré účtovné programy) zaokrúhľujú údaje v jednotlivých riadkoch mechanicky, čoho následkom je, že súčtové riadky výkazov nezodpovedajú súčtom jednotlivých zaokrúhlených riadkov.
- Dlhodobé a krátkodobé položky sa často nevykazujú podľa zostatkovej doby ich dohodnutej splatnosti ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.
- Nesprávne vykázanie účtov v stĺpci bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie – pri zmene štruktúry výkazov.

5.2 Poznámky

- 1) Poznámky sú povinnou, dôležitou a rovnocennou súčasťou účtovnej závierky s úlohou komentovať a spresniť podstatné informácie súvahy a výkazu ziskov a strát. Obsahujú dôležité informácie, ktoré nemôžu byť pre svoju povahu obsahom výkazov (tieto údaje nie sú zvyčajne obsiahnuté v účtovných knihách).
- 2) Zmyslom poznámok je komentovať, dopĺňať a prezentovať položky súvahy a výkazu ziskov a strát. Obsah poznámok musí vypovedať o majetku, záväzkoch a výsledku hospodárenia tak, aby si užívateľ mohol o jeho stave vytvoriť správny názor.
- 3) Údaje poznámok vychádzajú z účtovných písomností, obchodných listín (účtovné doklady, účtovné knihy, výpisy z registra a pod.), ako aj interných smerníc účtovnej jednotky. Pri zostavovaní poznámok odporúčame vychádzať zo znenia príslušného opatrenia MF SR a poznámky spracovať do konzistentného logicky previazaného celku, pričom je dôležité dodržať povinný obsah a tiež ďalšie údaje, ktoré sú pre prezentáciu účtovnej závierky významné. Odporúčame dodržať úplný rozsah a obsah poznámok, presne podľa ich označenia v príslušnom opatrení MF SR a tam, kde účtovná jednotka nemá vecnú náplň, dávať záporné odpovede.
- 4) Obsah poznámok je ustanovený zvlášť pre mikro, malú a veľkú účtovnú jednotku; v poznámkach veľkej účtovnej jednotky sa okrem iného uvádzajú aj tieto dôležité údaje:
 - Údaje o použitých účtovných zásadách a účtovných metódach.
 - Údaje o iných aktívach a iných pasívach (napr. potenciálne záväzky zo súdnych sporov, prijatých záruk, zmeniek).
 - Údaje o spriaznených osobách a transakciách s nimi.
 - Následné udalosti, ktoré nastali medzi dňom, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a dňom jej zostavenia.
 - Prehľad zmien vlastného imania.
 - Údaje na podsúvahových účtoch.
 - Prehľad o peňažných tokoch.
- 5) Vypĺňať rôzne predtlačené formuláre so zbytočnými údajmi, ktoré sú potom neprehľadné a nezrozumiteľné nie je vhodné. Správne zostavenie poznámok predpokladá nielen dobrú znalosť platnej legislatívy („národných účtovných štandardov“), ale aj znalosti zo všeobecne uznávaných účtovných zásad.
- 6) Pre uľahčenie zisťovania významných informácií, vzhľadom na požiadavky zostavenia poznámok, uvádzame niektoré zdroje, z ktorých bude možné údaje o tom, ktoré osoby sú a ktoré nie sú spriaznené získať:

- kniha akcionárov v akciovej spoločnosti (dôležití sú hlavní akcionári, ktorí majú vplyv na rozhodnutia v spoločnosti),
 - spoločníci spoločnosti s ručením obmedzeným, komanditnej spoločnosti, verejnej obchodnej spoločnosti, podľa výpisu z Obchodného registra,
 - konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným, komanditnej spoločnosti,
 - žiadať od všetkých členov štatutárnych orgánov informácie o tom, či sú akcionármi, spoločníkmi, alebo členmi štatutárnych orgánov iných spoločností, príp. či podnikajú ako fyzické osoby,
 - žiadať tieto informácie tiež od pracovníkov na vedúcich pozíciách (tzv. stredný manažment), ktorí nie sú členmi štatutárnych orgánov,
 - v prípade, že spoločnosť zostavuje konsolidovanú účtovnú závierku, podklady o podnikoch konsolidovaného celku, aj zo zahraničia,
 - z analýzy účtov účtovných skupín 06 a 25.
- 7) Získavanie údajov o **spriaznených osobách** a transakciách s nimi súvisiacich je nutné začať v dostatočnom časovom predstihu pred zostavením závierky. Zostavovateľ poznámok by mal požiadať o poskytnutie údajov všetky zodpovedné osoby účtovnej jednotky, ktorý majú alebo môžu mať informácie o spriaznených osobách. [Poznámka: Podobná metodika vymedzenia osôb, nie však totožná, je aj v zákone o dani z príjmov a tlačive daňového priznania, kde sú závislé osoby (§ 2 písm. n/ ZDP) a tiež v zákone o DPH, kde sú osoby majúce osobitný vzťah (§ 22 ods. 8 a 9 zákona o DPH)].
- 8) Náležitú pozornosť venujeme **následným udalostiam**, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka až do dňa podpísania výkazov, teda nebolo o nich účtované v hlavnej knihe, ale majú významnú informačnú hodnotu napr. zmeny vlastníkov alebo základného imania, predaj alebo kúpa väčšieho rozsahu podnikových aktív, strata licencie, mimoriadne udalosti a pod.

Upozornenie na chyby v praxi pri zostavovaní poznámok

- Zostavenie poznámok do predtlačенých formulárov. Takéto poznámky sú spravidla neprehľadné a bez potrebnej informačnej hodnoty.
- Poznámky sú veľmi stručné, neobsahujú základné informácie a údaje vysvetľujúce účtovnú závierku; poznámky nie sú v štruktúre podľa príslušného opatrenia MF SR.
- Niektoré hodnotové údaje uvedené v poznámkach nenadväzujú na údaje uvedené v súvahe alebo vo výkaze ziskov a strát.
- K uvádzaným údajom za vykazované účtovné obdobie nie sú uvádzané porovnateľné údaje za minulé účtovné obdobie.
- V poznámkach nie sú uvedené niektoré povinné informácie, napr. spriaznené osoby a transakcie so spriaznenými osobami; údaje o podmienených záväzkoch a podmienenom majetku, informácie o následných udalostiach.
- Prehľad o peňažných tokoch (veľká účtovná jednotka) nenadväzuje na údaje výkazov účtovnej závierky.

- Poznámky majú nízku vypovedaciu schopnosť, nedostatočne ozrejmuju individuálnu účtovnú politiku účtovnej jednotky v nadväznosti na rozhodnutia v interných účtovných smerniciach.

5.3 Záver

- 1) Individuálnu účtovnú závierku musia mať **overenú audítorom** všetky obchodné spoločnosti a družstvá - podľa § 19 zákona o účtovníctve, ak ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie sú splnené aspoň dve z týchto troch veľkostných podmienok – majetok, čistý obrat priemerný prepočítaný počet zamestnancov. Z dôvodu zlepšenia podnikateľského prostredia sa budú veľkostné podmienky zvyšovať (porovnaj novelu zákona o účtovníctve č.198/2020 Z.z.).
- 2) Povinnosť auditu majú aj štátne podniky - podľa § 9 zákona o štátnom podniku a ďalšie subjekty podľa osobitných predpisov (banky, poisťovne, obce).
- 3) Upozorňujeme, že účtovná jednotka podliehajúca auditu má povinnosť podľa § 20 zákona o účtovníctve zostaviť aj **výročnú správu**, ktorá tiež podlieha auditu. Zostavenie výročnej správy je jednou z podmienok úplnosti účtovníctva podľa § 8 ods. 3 zákona o účtovníctve. Upozorňujeme na obsahové požiadavky výročnej správy, ktorá by mala obsahovať, okrem iného - riziká a neistoty, prognózu vývoja, vplyv na životné prostredie a zamestnanosť.
- 4) Dávame do pozornosti, že **audítora** musí schváliť valné zhromaždenie alebo členská schôdza (§ 19 ods. 2 zákona o účtovníctve), okrem jednotiek, kde je povinnosť osobitného výboru pre audit.
- 5) Povinnosť zostavovania **konsolidovanej účtovnej závierky** je zúžená na veľké podniky, pričom veľkostné kritérium ustanovuje § 22 ods. 10 zákona o účtovníctve. Konsolidovaná účtovná závierka sa zostavuje iba podľa štandardov IAS/IFRS.
- 6) Podľa § 38 zákona o účtovníctve patrí kontrola správnosti účtovníctva do právomoci daňových úradov, pričom sankčný systém je naviazaný na taxatívne vymenované správne delikty. Pri ukladaní pokuty daňový úrad prihliada na to, či bola vykonaná oprava chýb minulých účtovných období, a či táto skutočnosť bola do začatia daňovej kontroly písomne oznámená daňovému úradu (§ 38 ods. 5 zákona o účtovníctve).
- 7) Každá účtovná jednotka konkrétnym spôsobom uplatňuje všeobecné princípy, pravidlá a postupy, ktoré sú obsahom účtovnej legislatívy. Účtovné predpisy umožňujú riešiť niektoré oblasti podľa vlastného rozhodnutia (napr. účtovné odpisy, oceňovanie zásob, stanovenie opravných položiek, tvorba a čerpanie rezerv).
- 8) Konkrétny prístup a rozhodnutia účtovnej jednotky tvoria tzv. **účtovnú politiku firmy**. Z hľadiska zabezpečenia informačnej hodnoty a pochopenia výkazov závierky je nutné poznať túto účtovnú politiku a pri zostavovaní závierky podľa nej aj postupovať. Zásady účtovnej politiky firmy sa uvádzajú v poznámkach a tvoria v podstate jej základnú osnovu.

6. Mikro účtovná jednotka

6.1 Mikro účtovná jednotka - špecifiká metodiky účtovania

Zákon č.431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ZoU), ako aj Opatrenie MF SR č.23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú postupy účtovania v podvojnóm účtovníctve pre podnikateľov v znení neskorších predpisov (PU) platia pre všetky tri veľkostné skupiny účtovných jednotiek – mikro, malá, veľká.

Ďalej uvádzame špecifickú účtovnú metodiku pre **mikro účtovnú jednotku** – v zákone o účtovníctve a postupoch účtovania; v praxi je potrebné používať úplné znenie účtovných predpisov.

- 1) Podľa § 2 ods. 5 zákona o účtovníctve existuje inštitút – mikro účtovnej jednotky, so zámerom zníženia administratívnej náročnosti (§ 2/5,6 ZoU).
- 2) Ide o účtovnú metodiku prevzatú z eurosmernice 2012/6/EÚ ohľadom účtovnej závierky mikro subjektov; za prevzatie eurosmernice zodpovedá národná vláda, pre odbornú verejnosť sú však eurosmernice bežne dostupné na webovom sídle EÚ (www.eur-lex.europa.eu).
- 3) Účtovné jednotky, ktorými sú - obchodná spoločnosť, družstvo, pozemkové spoločenstvo, podnikajúca fyzická osoba dobrovoľne účtujúca v podvojnóm účtovníctve a podnikajúca fyzická osoba dobrovoľne zapísaná v obchodnom registri a teda účtujúca v podvojnóm účtovníctve – sa povinne triedia do veľkostných skupín – mikro, malá, veľká (§ 2/5 ZoU).
- 4) Do veľkostnej skupiny **mikro účtovnej jednotky** sa zatriedi účtovná jednotka, ktorá spĺňa aspoň dve z troch veľkostných podmienok – celková suma netto aktív nepresiahla sumu 350 000 eur, čistý obrat nepresiahol sumu 700 000 eur a priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia nepresiahol 10 (§ 2/6 ZoU).
- 5) Splnenie veľkostných kritérií sa testuje k prvému dňu účtovného obdobia, pričom sa testuje splnenie podmienok za dve po sebe bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobia (§ 2/10 ZoU).
- 6) Čistým obratom – sú výnosy dosahované z predaja výrobkov, tovarov a poskytnutých služieb po odpočítaní zliav; do čistého obratu sa započítavajú aj iné výnosy, ak sú predmetom činnosti účtovnej jednotky; predmet činnosti účtovnej jednotky sa zapisuje do obchodného registra. Podľa dôvodovej správy do čistého obratu nejdú napr. výnosy z predaja vlastného nadbytočného majetku (§ 2/15 ZoU).
- 7) Účtovná jednotka je povinná zmeniť zatriedenie do inej veľkostnej skupiny od nasledujúceho účtovného obdobia po tých dvoch bezprostredne po sebe idúcich účtovných obdobiach, v ktorých presiahne alebo prestane spĺňať veľkostné podmienky (§ 2/10 ZoU).
- 8) Pri posudzovaní veľkostných podmienok sa pri zmene účtovného obdobia, na hospodársky rok a naopak na kalendárny rok - neposudzujú podmienky za kratšie účtovné obdobie ako je kalendárny rok.
- 9) Účtovná jednotka, ktorá nespĺňa podmienky zatriedenia do veľkostných skupín – sa zatriedi ako malá účtovná jednotka (§ 2/10; § 39/1 ZoU).
- 10) Novovzniknutá účtovná jednotka sa zatriedi do veľkostnej skupiny na základe vlastného rozhodnutia a z dôvodu stálosti účtovnej metodiky zostáva v tejto veľ-

kostnej skupine aj v bezprostredne nasledujúcom účtovnom období. Právny nástupca je povinný k rozhodnému dňu prehodnotiť svoje zatriedenie aj včítane prevzatého majetku a zamestnancov po zanikajúcej spoločnosti (§ 2/11 ZoU).

- 11) Účtovná jednotka, ktorá spĺňa veľkostné podmienky pre mikro účtovnú jednotku – sa môže vždy dobrovoľne rozhodnúť, že bude metodicky postupovať ako malá účtovná jednotka; to sa netýka novovzniknutej účtovnej jednotky (§ 2/12 ZoU). Toto dobrovoľné rozhodnutie bude v praxi vhodné ustáliť v internej účtovnej smernici.
- 12) Triedenie do veľkostných skupín sa nevzťahuje na účtovné jednotky zostavujúce účtovnú závierku podľa medzinárodných štandardov finančného vykazovania podľa § 17a zákona o účtovníctve (IFRS/EÚ), Národnú banku Slovenska, subjekty verejného záujmu, neziskové organizácie, organizačnú zložku zahraničnej osoby (§ 2/13 ZoU).
- 13) Subjekty verejného záujmu sú definované zákonom – napríklad účtovná jednotka, ktorá emitovala cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu ktoréhokoľvek štátu EÚ, banka, poisťovňa (§ 2/14 ZoU).
- 14) Mikro účtovná jednotka neoceňuje reálnou hodnotou - cenné papiere, deriváty a podiely na základnom imaní v majetku fondu dôchodkového sporenia alebo kolektívneho investovania (§ 25/7 ZoU).
- 15) Mikro účtovná jednotka k závierkovému dňu neoceňuje majetok a záväzky metódou vlastného imania a reálnou hodnotou, okrem majetku a záväzkov spoločností zanikajúcej bez likvidácie - rozdelenie, zlúčenie, splynutie (§ 27/11 ZoU).
- 16) Mikro účtovné jednotky vedú účtovníctvo podľa štandardných postupov účtovania (PU) v podvojnóm účtovníctve pre podnikateľov (Opatrenie MF SR č.23054/2002-92 v znení neskorších predpisov) – s niektorými výnimkami uvedenými ďalej.
- 17) V účtovníctve mikro účtovnej jednotky sa o odloženej dani neúčtuje (§ 10/4 PU).
- 18) V účtovníctve mikro účtovnej jednotky sa pri prvotnom účtovaní (obstaraní) oceňujú cenné papiere a podiely obstarávacou cenou. K závierkovému dňu sa v účtovníctve mikro účtovnej jednotky neúčtuje – ocenenie reálnou hodnotou a ocenenie metódou vlastného imania (§ 14/19 PU).
- 19) V účtovníctve účtovnej jednotky, ktorá účtovala cenné papiere a podiely reálnou hodnotou alebo metódou vlastného imania, sa pri prechode na metodiku mikro účtovnej jednotky zostatok na úcte 414-Oceňovacie rozdiely z precenenia majetku a záväzkov odúčtuje opačným účtovným zápisom ako sa účtovala jeho tvorba (§ 14/20 PU).
- 20) Zmena reálnej hodnoty cenných papierov zaúčtovaná v minulosti pri účtovnej závierke výsledkovo, teda do nákladov alebo výnosov, sa pri prechode na metodiku mikro účtovnej jednotky, odúčtuje voči účtom minulých výsledkov hospodárenia 428 alebo 429, napríklad účtovným zápisom 429/251 alebo účtovným zápisom 251/428 (§ 14/20 PU).
- 21) V účtovníctve mikro účtovnej jednotky sa neúčtujú deriváty v ocenení reálnou hodnotou (§ 16/32 PU). V dôvodovej správe sa uvádza, že mikro účtovná jednotka účtuje v súvislosti s derivátovými zmluvami o peňažných tokoch na základe uzatvorenia zmluvy a vysporiadania obchodu.
- 22) V účtovníctve účtovnej jednotky, ktorá účtovala o derivátoch, sa pri prechode na metodiku mikro účtovnej jednotky zostatok na úcte 414-Oceňovacie rozdiely

z precenenia majetku a záväzkov odúčtuje opačným zápisom ako sa účtovala jeho tvorba (§ 16/33 PU).

- 23) Zostatok na derivátových účtoch 373, 376 a 377, na ktorých sa účtovala zmena reálnej hodnoty derivátov výsledkovo, teda do nákladov alebo výnosov, sa pri prechode na metodiku mikro účtovnej jednotky, odúčtuje voči účtom minulých výsledkov hospodárenia 428 alebo 429, napríklad zápisom 429/373 alebo zápisom 373/428 (§ 16/33 PU).
- 24) V účtovníctve mikro účtovnej jednotky sa na účte 355-*Ostatné pohľadávky voči spoločníkom a členom* účtujú aj účtovné prípady v obsahovej náplni účtu 351-*Pohľadávky v rámci podielovej účasti* (§ 53/4 PU).
- 25) V účtovníctve mikro účtovnej jednotky sa na účte 365-*Ostatné záväzky voči spoločníkom a členom* účtujú aj účtovné prípady v obsahovej náplni účtu 361-*Záväzky v rámci podielovej účasti* (§ 54/3 PU).
- 26) V mikro účtovných jednotkách nie je potrebné na účtoch časového rozlíšenia účtovať nevýznamný a stále sa opakujúci účtovný prípad (napr. telefónne poplatky, platby za doménu), ktorý sa týka účtovania nákladov a výnosov medzi dvoma účtovnými obdobiami, pričom nejde o účtovanie dotácií a emisných kvót (§ 56/14 PU).
- 27) Za významnú položku sa považuje suma, ktorá by mohla ovplyvniť rozhodovanie používateľa účtovnej závierky; v praxi je to napríklad 1 tisícina brutto aktív (§ 17/9 ZoU).
- 28) V účtovníctve mikro účtovnej jednotky sa dlhodobé záväzky v rámci podielovej účasti (náplň účtu 471) účtujú na účte 479-*Ostatné dlhodobé záväzky* (§ 61/3 PU).

6.2 Mikro účtovná jednotka - špecifiká účtovnej závierky

Ministerstvo financií SR vydalo Opatrenie č.MF/15464/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre **mikro účtovné jednotky** v znení neskorších predpisov. Ďalej uvádzame vybrané informácie k tejto téme; v praxi je potrebné používať úplné znenie tohto účtovného predpisu.

- 1) Účtovná závierka mikro účtovnej jednotky sa štandardne skladá z troch súčastí – súvaha (2 strany), výkaz ziskov a strát (2 strany) a poznámky (3 strany); teda hlavným prínosom administratívneho zjednodušenia je zúženie rozsahu účtovnej závierky (§ 1/2).
- 2) Celá účtovná závierka sa zverejňuje v registri účtovných závierok, pričom na iné účely sa môže použiť aj iné grafické usporiadanie súvahy a výkazu ziskov a strát pri dodržaní obsahového vymedzenia, napr. excel tabuľky (§ 1/3).
- 3) Obsahové vymedzenie položiek súvahy a výkazu ziskov a strát tvoria zostatky jednotlivých súvahových účtov a výsledkových účtov podľa vlastného vytvoreného účtovného rozvrhu účtovnou jednotkou, ktorý nadväzuje na všeobecne záväznú rámcovú účtovú osnovu (§ 2/1, § 3/1).
- 4) V súvahe na strane aktív sa za bežné účtovné obdobie aj za predchádzajúce účtovné obdobie vôbec samostatne nevykazujú sumy brutto a korekcia, ale priamo

sa vykazuje len suma netto aktív - teda brutto aktíva znížené o oprávky a opravné položky (§ 2/2,3).

- 5) Konečné zostatky tzv. „obojakých účtov“ pohľadávok alebo záväzkov (účty 316, 336, 341, 342, 343, 345, 346 a 347), kde sa účtuje aj pohľadávka aj záväzok – sa v súvahe vykážu podľa syntetického zostatku príslušného účtu v aktívach alebo v pasívach (§ 2/4).
- 6) Pohľadávky a záväzky sa v súvahe vykazujú ako dlhodobé alebo krátkodobé podľa zostatkovej doby ich dohodnutej splatnosti k závierkovému dňu. Časť dlhodobého záväzku a časť dlhobodej pohľadávky, ktorých splatnosť nie je dlhšia ako jeden rok od závierkového dňa – sa vykazuje v súvahe ako krátkodobý záväzok alebo krátkodobá pohľadávka, napríklad najbližšie splátky lízingu alebo úveru v časovom horizonte do jedného roka po závierkovom dni (§ 2/5).
- 7) Po vyplnení výkazu súvaha, sa suma aktív musí rovnať sume pasív (tzv. kontrolná väzba I). Číselné údaje v celej účtovnej závierke sa vykazujú v celých eurách (§ 2/6).
- 8) Po vyplnení súvahy a výkazu ziskov a strát sa suma výsledku hospodárenia po zdanení zo súvahy, musí rovnať sume výsledku hospodárenia po zdanení z výkazu ziskov a strát (tzv. kontrolná väzba II) (§ 3/3). Vzory účtovných výkazov sú vo Finančnom spravodajcovi č.10/2014.
- 9) Mikro účtovná jednotka vykazuje výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti a výsledok hospodárenia z finančnej činnosti – teda mimoriadna činnosť sa neúčtuje ani nevykazuje (§ 3/1).
- 10) Vysvetlivka k výkazom: Písmeno „X“ v označení účtu uvedeného v súvahe vyjadruje účet dobrovoľne vytvorený nad rámec všeobecne záväznej rámcovej účtovnej osnovy tak, ako to umožňuje § 3 postupov účtovania.
- 11) Vysvetlivka k výkazom: Písmeno „A“ za číslom účtu sa uvádza pri označovaní analytického účtu. Údaje, ktorými sú telefónne číslo, faxové číslo a e-mailová adresa – sú dobrovoľne vyplňovanými údajmi.
- 12) Obsahová náplň poznámok pozostáva z popisných informácií a číselných údajov (poznámky neobsahujú povinné tabuľky, je však možné ich dobrovoľne použiť). Údaje v poznámkach k účtovnej závierke sa vykazujú len za bežné účtovné obdobie (§ 4/2,3).
- 13) V poznámkach sa uvádza aj informácia, či účtovná závierka je zostavená za splnenia predpokladu, že účtovná jednotka bude nepretržite pokračovať vo svojej činnosti.
- 14) V poznámkach sa uvádzajú aj informácie – o oceňovaní jednotlivých položiek majetku a záväzkov v nadväznosti na ustanovenia § 25 zákona o účtovníctve – napr. obstarávacía cena, menovitá hodnota, vlastné náklady, reálna hodnota.
- 15) V poznámkach sa uvádza aj – odpisový plán pre jednotlivé druhy dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku, pričom sa uvádza doba odpisovania, použité sadzby odpisov a odpisové metódy pri určení odpisov (rovnomeraná metóda alebo zrýchlená metóda).
- 16) V poznámkach sa uvádzajú aj informácie – o opravách významných chýb minulých účtovných období v bežnom účtovnom období s uvedením ich vplyvu na výsledok hospodárenia minulých rokov (teda vplyv na vlastné imanie).

- 17) V poznámkach sa uvádzajú aj informácie – o plnení v prospech členov orgánov účtovnej jednotky (konateľ, predstavenstvo, dozorná rada), napr. poskytnuté pôžičky a výška ich úrokov, poskytnuté záruky alebo nepeňažné benefity pre členov orgánov.
- 18) V poznámkach sa uvádzajú aj informácie – o podmienených záväzkoch, o ktorých sa zatiaľ v hlavnej knihe neúčtuje, lebo na ich vznik musí byť splnená určitá neistá spúšťačia podmienka (napríklad ručenie za inú osobu alebo prebiehajúci spor na súde s neistým výsledkom alebo povinnosť vyplývajúca z nedodržania zákona v dôsledku externej kontroly).
- 19) V poznámkach sa uvádzajú aj informácie – o nákladoch a výnosoch, ktoré majú výnimočný rozsah alebo výskyt, napríklad výnosy z predaja podniku alebo škody z dôvodu živelnnej pohromy.
- 20) V praxi odporúčame dôsledne dodržať povinnú obsahovú náplň poznámok a tam, kde účtovná jednotka nemá vecnú náplň uviesť napr. „bez náplne“, lebo vo všeobecnosti platí, že aj negatívne uistenie má vyššiu vypovedaciu schopnosť ako žiadna informácia.
- 21) Účtovná jednotka môže v poznámkach dobrovoľne uvádzať aj informácie nad rámec povinnej obsahovej náplne (§ 4/2). Odporúčame dobrovoľne uviesť informácie o individuálnej účtovnej politike upravenej internými účtovnými smernicami, napr. či účtovná jednotka používa kategóriu drobného majetku.
- 22) Pri zostavovaní prvej účtovnej závierky v tejto účtovnej metodike mikro účtovnej jednotky sa zostatky účtov preradia podľa obsahu výkazov mikro účtovnej jednotky (§ 5/3).

7. Malá účtovná jednotka

7.1 Malá účtovná jednotka - špecifiká metodiky účtovania

Zákon č.431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ZoU), ako aj Opatrenie MF SR č.23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú postupy účtovania v podvojnóm účtovníctve pre podnikateľov v znení neskorších predpisov platia pre všetky tri veľkostné skupiny účtovných jednotiek – mikro, malá, veľká.

Ďalej uvádzame špecifickú účtovnú metodiku pre malú účtovnú jednotku – v zákone o účtovníctve a postupoch účtovania; v praxi je potrebné používať úplné znenie účtovných predpisov.

- 1) Podľa § 2 ods. 5 zákona o účtovníctve platí povinné triedenie účtovných jednotiek na tri veľkostné skupiny – mikro, malá, veľká účtovná jednotka, so zámerom zníženia administratívnej náročnosti, najmä čo sa týka zostavenia účtovnej závierky pre mikro účtovnú jednotku a malú účtovnú jednotku.
- 2) Ide o účtovnú metodiku prevzatú z eurosmernice 2013/34/EÚ o individuálnej ročnej účtovnej závierke; za prevzatie eurosmernice zodpovedá národná vláda, pre odbornú verejnosť sú však eurosmernice bežne dostupné na webovom sídle EÚ (www.eur-lex.europa.eu).
- 3) Povinné triedenie do veľkostných skupín, s dôsledkami na uplatnenie účtovnej metodiky, platí pre účtovné jednotky, ktorými sú - obchodná spoločnosť, družstvo, pozemkové spoločenstvo, podnikajúca fyzická osoba dobrovoľne účtujúca v podvojnóm účtovníctve a podnikajúca fyzická osoba dobrovoľne zapísaná

v obchodnom registri a teda následne povinne účtujúca v podvojnóm účtovníctve (§ 2/5 ZoU).

- 4) Do veľkostnej skupiny **malá účtovná jednotka** sa zatriedi účtovná jednotka, ktorá spĺňa aspoň dve z troch veľkostných podmienok – celkové netto aktíva presiahli sumu 350 000 eur, ale nepresiahli sumu 4 000 000 eur, čistý obrat presiahol sumu 700 000 eur, ale nepresiahol sumu 8 000 000 eur a priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia presiahol 10, ale nepresiahol 50 (§ 2/7 ZoU).
- 5) Splnenie veľkostných kritérií sa testuje k prvému dňu účtovného obdobia, pričom sa posudzuje splnenie podmienok za dve po sebe bezprostredne predchádzajúce obdobia (§ 2/10 ZoU).
- 6) Čistým obratom – sú výnosy dosahované z predaja výrobkov, tovarov a poskytnutých služieb po odpočítaní zliav; do čistého obratu sa započítavajú aj iné výnosy, ak sú predmetom činnosti účtovnej jednotky; predmet činnosti účtovnej jednotky sa zapisuje do obchodného registra. Podľa dôvodovej správy do čistého obratu nejdú napr. výnosy z predaja vlastného nadbytočného majetku (§ 2/15 ZoU).
- 7) Účtovná jednotka je povinná zmeniť zatriedenie do inej veľkostnej skupiny od nasledujúceho účtovného obdobia po tých dvoch bezprostredne po sebe idúcich účtovných obdobiach, v ktorých presiahne alebo prestane spĺňať veľkostné podmienky (§ 2/10 ZoU).
- 8) Pri posudzovaní veľkostných podmienok sa pri zmene účtovného obdobia, na hospodársky rok a naopak na kalendárny rok - neposudzujú podmienky za kratšie účtovné obdobie ako je kalendárny rok.
- 9) Účtovná jednotka, ktorá nespĺňa podmienky zatriedenia do veľkostných skupín – sa zatriedi ako malá účtovná jednotka (§ 2/10; § 39I/1 ZoU).
- 10) Účtovná jednotka nemení svoje zatriedenie do veľkostnej skupiny po vstupe do likvidácie alebo po vyhlásení konkurzu.
- 11) Novovzniknutá účtovná jednotka sa zatriedi do veľkostnej skupiny na základe vlastného rozhodnutia a z dôvodu stálosti účtovnej metodiky zostáva v tejto veľkostnej skupine aj v bezprostredne nasledujúcom účtovnom období. Právny nástupca je povinný k rozhodnému dňu prehodnotiť svoje zatriedenie aj včítane prevzatého majetku a zamestnancov po zanikajúcej spoločnosti (§ 2/11 ZoU).
- 12) Účtovná jednotka, ktorá spĺňa veľkostné podmienky pre mikro účtovnú jednotku – sa môže vždy dobrovoľne rozhodnúť, že bude metodicky postupovať ako malá účtovná jednotka; to sa netýka novovzniknutej účtovnej jednotky (§ 2/12 ZoU). Toto dobrovoľné rozhodnutie bude vhodné ustáliť v internej účtovnej smernici.
- 13) Triedenie do veľkostných skupín sa nevzťahuje na účtovné jednotky zostavujúce účtovnú závierku podľa medzinárodných štandardov finančného vykazovania podľa § 17a zákona o účtovníctve (IFRS/EÚ), Národnú banku Slovenska, subjekty verejného záujmu, neziskové organizácie, organizačnú zložku zahraničnej osoby (§ 2/13 ZoU).
- 14) Subjekty verejného záujmu sú definované zákonom – napríklad účtovná jednotka, ktorá emitovala cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu ktoréhokoľvek štátu EÚ, banka, poisťovňa (§ 2/14 ZoU).

- 15) Malá účtovná jednotka vedie účtovníctvo podľa štandardných postupov účtovania v podvojnóm účtovníctve pre podnikateľov (Opatrenie MF SR č.23054/2002-92 v znení neskorších predpisov) – bez špecifických výnimiek.

7.2 Malá účtovná jednotka - špecifiká účtovnej závierky

Ministerstvo financií SR vydalo Opatrenie č.MF/23378/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre **malé účtovné jednotky** v znení neskorších predpisov. Ďalej uvádzame vybrané témy tejto novely; v praxi je potrebné používať úplné znenie tohto účtovného predpisu.

- 1) Ucelená účtovná závierka má jedinú titulnú stranu (Úč POD) a ďalej tri známe časti – **Súvaha** (Úč POD 1-01), **Výkaz ziskov a strát** (Úč POD 2-01) a **Poznámky** (Úč PODV 3-01). Súvaha a Výkaz ziskov a strát sa vykazujú v celých eurách a Poznámky v celých eurách alebo v eurocentoch. Vzory účtovných výkazov sú vo Finančnom spravodajcovi č.10/2014.
- 2) Na každej strane poznámok sa v ľavom hornom rohu uvedie označenie „Poznámky Úč PODV 3-01“ a v pravom hornom rohu sa uvedie identifikačné číslo organizácie (IČO) a daňové identifikačné číslo (DIČ), ak ho má účtovná jednotka pridelené (§ 1/2).
- 3) Údaje z individuálnej účtovnej závierky malej účtovnej jednotky sa zverejňujú uložením do registra účtovných závierok. Na iné účely ako na oficiálne zverejnenie v registri možno použiť aj iné grafické usporiadanie súvahy a výkazu ziskov a strát ako je uvedené v prílohe 1 tohto opatrenia (§ 1/3).
- 4) Pri zostavení prvej účtovnej závierky po vzniku účtovnej jednotky sa v súvahe v stĺpcoch 3 a 5 (bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie) vykazujú údaje z otváraciej súvahy (§ 2/2).
- 5) V súvahe sa vyказuje len konečný zostatok syntetických účtov na strane aktív alebo na strane pasív pri tých syntetických účtoch, na ktorých sa účtuje pohľadávka aj záväzok, napríklad syntetické účty 316, 336, 341, 342, 343, 345, 346, 347 (§ 2/5).
- 6) Pohľadávky a záväzky sa v súvahe vykazujú ako dlhodobé alebo krátkodobé podľa zostatkovej doby ich dohodnutej splatnosti k závierkovému dňu. Časť dlhodobého záväzku a časť dlhodobej pohľadávky, ktorých splatnosť nie je dlhšia ako jeden rok po závierkovom dni, sa vyказuje v súvahe ako krátkodobý záväzok alebo krátkodobá pohľadávka (§ 2/6).
- 7) Účtovné výkazy dávajú dôraz na vykazovanie voči majetkovo prepojeným účtovným jednotkám (akcie a podiely, pôžičky, krátkodobý finančný majetok, pohľadávky, záväzky, výnosy z finančného majetku). Ustanovujú sa definície pojmov na účely vykazovania v súvahe a vo výkaze ziskov a strát – materská účtovná jednotka, skupina, prepojené účtovné jednotky, spoločný rozhodujúci vplyv (§ 5).
- 8) Materská účtovná jednotka – je taká účtovná jednotka, ktorá má rozhodujúci vplyv v jednej alebo viacerých dcérskych účtovných jednotkách (§ 5/1/a). Podľa § 22 ods. 3 zákona o účtovníctve je rozhodujúci vplyv definovaný najmä väčšinou hlasovacích práv alebo právom menovať a odvolávať väčšinu členov štatutárneho alebo dozorného orgánu.

- 9) Skupina – je materská účtovná jednotka a všetky jej dcérske účtovné jednotky (§ 5/1/b). Prepojené účtovné jednotky – sú dve alebo viac účtovných jednotiek v rámci skupiny (§ 5/1/c).
- 10) Spoločným rozhodujúcim vplyvom sa rozumie zmluvne dohodnuté zdieľanie rozhodujúceho vplyvu (§ 5/1/d).
- 11) Výkazy pre malú aj pre veľkú účtovnú jednotku sú rovnaké s tým, že malá účtovná jednotka nemusí vyplňovať všetky riadky nasledovne; pri zostavovaní **súvahy** účtovnej závierky sa v stĺpci 1 a 4 (teda **bežné účtovné obdobie**) postupuje takto (§ 6/1):
- a) na riadku 22 sa môže vykázať zostatok účtu 061,
 - b) na riadku 23 sa môže vykázať zostatok účtu 062,
 - c) na riadku 24 sa môže vykázať zostatok účtu 063,
 - d) na riadku 25 nie je potrebné vykázať **žiaden údaj** a zostatok účtu 066 sa vykazuje na riadku 26,
 - e) na riadkoch 43 a 44 nie je potrebné vykazovať **žiaden údaj** a príslušné zostatky analytických účtov 311A, 312A, 313A, 314A, 315A, 31XA sa vykazujú na riadku 45,
 - f) na riadku 47 nie je potrebné vykázať **žiaden údaj** a zostatok účtu 351A sa vykazuje na riadku 48,
 - g) na riadkoch 55 a 56 nie je potrebné vykazovať **žiaden údaj** a príslušné zostatky analytických účtov 311A, 312A, 313A, 314A, 315A, 31XA sa vykazujú na riadku 57,
 - h) na riadku 59 nie je potrebné vykazovať **žiaden údaj** a zostatok účtu 351A sa vykazuje na riadku 60,
 - i) na riadku 67 nie je potrebné vykazovať **žiaden údaj** a príslušné zostatky účtov 251A, 253A, 256A, 257A a 25XA sa vykazujú na riadku 68,
 - j) na riadkoch 104 a 105 nie je potrebné vykazovať **žiaden údaj** a príslušné zostatky analytických účtov 321A, 476A sa vykazujú na riadku 106,
 - k) na riadku 108 nie je potrebné vykazovať **žiaden údaj** a zostatok príslušného účtu 471A, 47XA sa vykazuje na riadku 109,
 - l) na riadkoch 124 a 125 nie je potrebné vykazovať **žiaden údaj** a príslušné zostatky analytických účtov 321A, 322A, 324A, 325A, 326A, 32X, 475A, 476A, 478A, 47X sa vykazujú na riadku 126,
 - m) na riadku 128 nie je potrebné vykazovať **žiaden údaj** a príslušné zostatky účtov 361A, 36X, 471A, 47X sa vykazujú na riadku 129.
- 12) Pri zostavovaní **výkazu ziskov a strát** účtovnej závierky sa v stĺpci 1 (teda **bežné účtovné obdobie**) postupuje takto (§ 6/2):
- a) na riadkoch 32 a 33 nie je potrebné vykázať **žiaden údaj** a konečný stav účtu 665 sa vykazuje na riadku 34,
 - b) na riadkoch 36 a 37 nie je potrebné vykázať **žiaden údaj** a konečný stav účtu 666 sa vykazuje na riadku 38,
 - c) na riadku 40 nie je potrebné vykázať **žiaden údaj** a konečný stav účtu 662 sa vykazuje na riadku 41,
 - d) na riadku 50 nie je potrebné vykázať **žiaden údaj** a konečný stav účtu 562 sa vykazuje na riadku 51.
- 13) Obsahová náplň poznámok ustanovuje príloha opatrenia v rozsahu cca 5 strán. Poznámky obsahujú všeobecné informácie, najmä – identifikačné údaje, dátum schválenia účtovnej závierky, dôvod zostavenia účtovnej závierky, priemerný

prepočítaný počet zamestnancov, údaje o skupine účtovných jednotiek a konsolidácii skupiny.

- 14) Poznámky obsahujú informácie o orgánoch spoločnosti, najmä – poskytnuté záruky, pôžičky (výška plnenia a úročenie) a iné plnenia pre členov štatutárneho orgánu.
- 15) Poznámky obsahujú informácie o prijatých postupoch, najmä – zásada nepretržitého pokračovania činnosti, účtovné zásady a účtovné metódy, spôsob ocenenia majetku a záväzkov, informácie o opravách chýb minulých účtovných období.
- 16) Poznámky obsahujú informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát, najmä – dôvod vzniku goodwillu, informácie o derivátoch, informácie o záväzkoch ich splatnosti a ručení, informácie o vlastných akciách, komentár nákladov a výnosov.
- 17) Poznámky obsahujú informácie o iných aktívach a iných pasívach, najmä – opis a hodnota podmieneného majetku (napr. majetkové právo z poisťnej zmluvy) a podmienených záväzkov (napr. ručenie za inú osobu, záväzok uskutočniť veľké investície alebo opravy), informácie o podsúvahových položkách (napr. odpísané pohľadávky).
- 18) Poznámky obsahujú následné udalosti, najmä – zmena trhovej ceny majetku, predaj podniku, zlúčenie spoločnosti, zmena spoločníkov, vydanie dlhopisov, žiiteľná pohroma, získanie alebo strata licencie.
- 19) Poznámky obsahujú ostatné informácie, napr. verejné zákazky, činnosť zaradená do kategórie osobitnej priemyselnej výroby, finančné vzťahy s orgánmi verejnej moci.
- 20) Informácie v poznámkach sa uvádzajú z pohľadu významnosti, pričom nie významné informácie sa môžu zoskupovať. Informácie v poznámkach sa uvádzajú tak, aby sa vyjadrila ekonomická realita a podstata príslušnej transakcie alebo dohody (§ 4/1). V poznámkach sa môžu uvádzať aj informácie, ktoré sa účtovná jednotka dobrovoľne rozhodla poskytnúť nad rámec ustanovenej obsahovej náplne.
- 21) Ak pre niektoré informácie v poznámkach nemá účtovná jednotka obsahovú náplň, príslušné informácie sa neuvádzajú (§ 4/2). Podľa skúseností z audítorskej praxe odporúčame uviesť aspoň stručný názov príslušného bodu poznámok a komentár „bez náplne“, lebo aj negatívne uistenie má vyššiu vypovedaciu schopnosť ako žiadna informácia.
- 22) Informácie v poznámkach, ak je to možné sa uvádzajú v tabuľkovej forme, pričom sa uvádzajú údaje za bežné účtovné obdobie, a ak existuje údaj na porovnanie, aj údaje za minulé účtovné obdobie (§ 4/3).
- 23) Toto Opatrenie MF SR pre malé účtovné jednotky neuvádza záväzné vzory tabuliek v poznámkach k účtovnej závierke; ani neobsahuje výkaz o finančných tokoch (cash flow).

8. Veľká účtovná jednotka

8.1 Veľká účtovná jednotka - špecifiká metodiky účtovania

Zákon č.431/2002 Z.z. o účtovníctve (ZoU), ako aj Opatrenie MF SR č.23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú postupy účtovania v podvojnóm účtovníctve pre podnikateľov (PU) platia pre všetky skupiny účtovných jednotiek – mikro, malá, veľká.

Ďalej uvádzame špecifickú účtovnú metodiku pre **veľkú účtovnú jednotku** – v zákone o účtovníctve a postupoch účtovania; v praxi je potrebné používať úplné znenie účtovných predpisov.

- 1) Podľa § 2 ods. 5 zákona o účtovníctve platí povinné triedenie účtovných jednotiek na tri veľkostné skupiny – mikro, malá, veľká, so zámerom zníženia administratívy, najmä čo sa týka zostavenia účtovnej závierky pre mikro účtovnú jednotku a malú účtovnú jednotku.
- 2) Ide o účtovnú metodiku prevzatú zo smernice 2013/34/EÚ o individuálnej ročnej účtovnej závierke; za prevzatie smernice zodpovedá vláda, pre odbornú verejnosť sú však eurosmernice bežne dostupné na webovom sídle EÚ (www.eur-lex.europa.eu).
- 3) Triedenie do skupín, s dôsledkami na uplatnenie účtovnej metodiky, platí pre účtovné jednotky, ktorými sú - obchodná spoločnosť, družstvo, pozemkové spoločenstvo, podnikajúca fyzická osoba dobrovoľne účtujúca v podvojnóm účtovníctve a podnikajúca fyzická osoba dobrovoľne zapísaná v obchodnom registri a teda následne povinne účtujúca v podvojnóm účtovníctve (**§ 2/5 ZoU**).
- 4) Do veľkostnej skupiny **veľká účtovná jednotka** sa zatriedi účtovná jednotka, ktorá spĺňa aspoň dve z troch veľkostných podmienok – celkové netto aktíva presiahli sumu 4 000 000 eur, čistý obrat presiahol sumu 8 000 000 eur a priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia presiahol 50 (**§ 2/8 ZoU**).
- 5) Splnenie veľkostných kritérií sa testuje k prvému dňu účtovného obdobia, pričom sa posudzuje splnenie podmienok z dve po sebe bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobia (**§ 2/10 ZoU**).
- 6) Čistým obratom – sú výnosy dosahované z predaja výrobkov, tovarov a poskytnutých služieb po odpočítaní zliav; do čistého obratu sa započítavajú aj iné výnosy, ak sú predmetom činnosti účtovnej jednotky; predmet činnosti účtovnej jednotky sa zapisuje do obchodného registra. Do čistého obratu nejdú napr. výnosy z predaja vlastného nadbytočného majetku (**§ 2/15 ZoU**).
- 7) Účtovná jednotka je povinná zmeniť zatriedenie do inej veľkostnej skupiny od nasledujúceho účtovného obdobia po tých dvoch bezprostredne po sebe idúcich účtovných obdobiach, v ktorých presiahne alebo prestane spĺňať veľkostné podmienky (**§ 2/10 ZoU**).
- 8) Pri posudzovaní veľkostných podmienok sa pri zmene účtovného obdobia, na hospodársky rok a naopak na kalendárny rok - neposudzujú podmienky za kratšie účtovné obdobie ako je kalendárny rok.
- 9) Účtovná jednotka nemení svoje zatriedenie do veľkostnej skupiny po vstupe do likvidácie alebo po vyhlásení konkurzu.
- 10) Novovzniknutá účtovná jednotka sa zatriedi do skupiny na základe vlastného rozhodnutia a z dôvodu stálosti účtovnej metodiky zostáva v tejto veľkostnej skupine aj v bezprostredne nasledujúcom účtovnom období. Právny nástupca je povinný k rozhodnému dňu prehodnotiť svoje zatriedenie aj včítane prevzatého majetku a zamestnancov po zanikajúcej spoločnosti (**§ 2/11 ZoU**).
- 11) Triedenie do veľkostných skupín sa nevzťahuje na účtovné jednotky zostavujúce účtovnú závierku podľa medzinárodných štandardov finančného vykazovania podľa § 17a zákona o účtovníctve (IFRS/EÚ), Národnú banku Slovenska, subjek-

ty verejného záujmu, neziskové organizácie, organizačnú zložku zahraničnej osoby (§ 2/13 ZoU).

- 12) Subjekty verejného záujmu sú definované zákonom – napríklad účtovná jednotka, ktorá emitovala cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu ktoréhokoľvek štátu EÚ, banka, poisťovňa (§ 2/14 ZoU).
- 13) Veľká účtovná jednotka vedie účtovníctvo podľa štandardných postupov účtovania v podvojnóm účtovníctve pre podnikateľov (Opatrenie MF SR č.23054/2002-92 v znení neskorších predpisov) – s ďalej uvedenými špecifickými výnimkami.
- 14) Vo veľkej účtovnej jednotke sa na osobitnom analytickom účte k syntetickému účtu *066-Pôžičky v rámci podielovej účasti* účtujú dlhodobé pôžičky voči prepojenej účtovnej jednotke (§ 14/23 PU).
- 15) V účtovej triede 3 - vo veľkej účtovnej jednotke sa na osobitných analytických účtoch účtujú pohľadávky z obchodného styku a záväzky z obchodného styku voči prepojenej účtovnej jednotke a voči účtovnej jednotke s podielovou účasťou (§ 48/2 PU).
- 16) Vo veľkej účtovnej jednotke sa na osobitnom analytickom účte k syntetickému účtu *351-Pohľadávky v rámci podielovej účasti* účtujú tieto pohľadávky voči prepojenej účtovnej jednotke (§ 53/1 PU).
- 17) Vo veľkej účtovnej jednotke sa na osobitnom analytickom účte k syntetickému účtu *361-Záväzky v rámci podielovej účasti* účtujú tieto záväzky voči prepojenej účtovnej jednotke (§ 54/1 PU).
- 18) Vo veľkej účtovnej jednotke sa na osobitnom analytickom účte k syntetickému účtu *471-Dlhodobé záväzky v rámci podielovej účasti* účtujú tieto záväzky voči prepojenej účtovnej jednotke (§ 61/3 PU).

8.2 Veľká účtovná jednotka - špecifiká účtovnej závierky

Ministerstvo financií SR vydalo Opatrenie č.MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre **veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu** v znení neskorších predpisov. Ďalej uvádzame vybrané témy tohto opatrenia; v praxi je potrebné používať úplné znenie tohto účtovného predpisu.

- 1) Opatrenie sa vzťahuje na veľké účtovné jednotky definované v 2 ods. 8 zákona o účtovníctve. Opatrenie sa ďalej vzťahuje na – subjekty verejného záujmu, okrem výnimiek, ktorými sú napríklad banka, poisťovňa, obchodník s cennými papiermi, účtovná jednotka zostavujúca účtovnú závierku v zmysle § 17a ods. 2 zákona o účtovníctve podľa IFRS. Opatrenie sa vzťahuje aj na štátny podnik (§ 1/1).
- 2) Ucelená účtovná závierka má jedinú titulnú stranu (Úč POD) a ďalej tri známe časti – **Súvaha** (Úč POD 1-01), **Výkaz ziskov a strát** (Úč POD 2-01) a **Poznámky** (Úč PODV 3-01). Súvaha a Výkaz ziskov a strát sa vykazujú v celých eurách a Poznámky v celých eurách alebo v eurocentoch. Súčasťou poznámok je aj prehľad peňažných tokov (cash flow). Vzory súvahy a výkazu ziskov a strát sú spoločné s malou účtovnou jednotkou (FS/10/2014).
- 3) Na každej strane poznámok sa v ľavom hornom rohu uvedie označenie „Poznámky Úč PODV 3-01“ a v pravom hornom rohu sa uvedie identifikačné číslo

organizácie (IČO) a daňové identifikačné číslo (DIČ), ak ho má účtovná jednotka pridelené (§ 1/2).

- 4) Údaje z individuálnej účtovnej závierky sa zverejňujú uložením do registra účtovných závierok. Na iné účely ako na oficiálne zverejnenie v registri účtovných závierok možno použiť aj iné grafické usporiadanie súvahy a výkazu ziskov a strát ako je uvedené v prílohe 1 tohto opatrenia (§ 1/3).
- 5) Pri zostavení prvej účtovnej závierky po vzniku účtovnej jednotky sa v súvahe v stĺpcoch 3 a 5 (bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie) vykazujú údaje z otváracjej súvahy (§ 2/2).
- 6) V súvahe sa vyказuje len konečný zostatok syntetických účtov na strane aktív alebo na strane pasív pri tých syntetických účtoch, na ktorých sa účtuje pohľadávka aj záväzok, napríklad syntetické účty 316, 336, 341, 342, 343, 345, 346, 347 (§ 2/5).
- 7) Pohľadávky a záväzky sa v súvahe vykazujú ako dlhodobé alebo krátkodobé podľa zostatkovej doby ich dohodnutej splatnosti k závierkovému dňu. Časť dlhodobého záväzku a časť dlhohodobej pohľadávky, ktorých splatnosť nie je dlhšia ako jeden rok po závierkovom dni, sa vyказuje v súvahe ako krátkodobý záväzok alebo krátkodobá pohľadávka (§ 2/6).
- 8) Účtovné výkazy dávajú dôraz na vykazovanie voči majetkovo prepojeným účtovným jednotkám (akcie a podiely, pôžičky, krátkodobý finančný majetok, pohľadávky, záväzky, výnosy z finančného majetku). Ustanovujú sa definície pojmov na účely vykazovania v súvahe a vo výkaze ziskov a strát – materská účtovná jednotka, skupina, prepojené účtovné jednotky, pridružená účtovná jednotka, spoločný rozhodujúci vplyv, blízky rodinný príslušník, kľúčový manažment (§ 5/1).
- 9) Materská účtovná jednotka – je taká účtovná jednotka, ktorá má rozhodujúci vplyv v jednej alebo viacerých dcérskych účtovných jednotkách (§ 5/1/a). Podľa § 22 ods. 3 zákona o účtovníctve je rozhodujúci vplyv definovaný najmä väčšinou hlasovacích práv alebo právom menovať a odvolávať väčšinu členov štatutárneho alebo dozorného orgánu.
- 10) Skupina – je materská účtovná jednotka a všetky jej dcérske účtovné jednotky (§5/1/b). Prepojené účtovné jednotky – sú dve alebo viac účtovných jednotiek v rámci skupiny (§ 5/1/c).
- 11) Pridružená účtovná jednotka – je taká, v ktorej má podielovú účasť iná účtovná jednotka, a táto iná účtovná jednotka má podstatný vplyv cez minimálne 20 % podiel na hlasovacích právach (§ 5/1/d).
- 12) Spoločným rozhodujúcim vplyvom sa rozumie zmluvne dohodnuté zdieľanie rozhodujúceho vplyvu (§ 5/1/e).
- 13) Blízkym rodinným príslušníkom – je rodinný príslušník, ak sa dá očakávať, že ovplyvní túto osobu alebo bude ovplyvnený touto osobou pri ich aktivitách s účtovnou jednotkou, napríklad – deti, manžel, manželka, druh, družka (§ 5/1/f).
- 14) Kľúčový manažment – sú osoby, ktoré majú právomoc a zodpovednosť za plánovanie, riadenie a kontrolu činnosti účtovnej jednotky, priamo alebo nepriamo, vrátane každého riaditeľa tejto účtovnej jednotky (§ 5/1/g).
- 15) Na účely zostavovania poznámok sa účtovná jednotka považuje za spriaznenú s vykazujúcou účtovnou jednotkou, ak osoba alebo blízky rodinný príslušník tejto

osoby má vo vykazujúcej účtovnej jednotke rozhodujúci vplyv alebo podstatný vplyv alebo je členom kľúčového manažmentu (§ 5/2/a).

- 16) Účtovná jednotka je s vykazujúcou účtovnou jednotkou spriaznená, ak sú napríklad - súčasťou jednej skupiny alebo je pridruženou účtovnou jednotkou alebo majú spoločného vlastníka s rozhodujúcim vplyvom (§ 5/2/b).
- 17) Na účely uvádzania údajov v prehľade o peňažných tokoch sa rozumie peňažnými prostriedkami najmä – peňažná hotovosť, ekvivalenty peňažných hotovostí, peniaze na bankových účtoch, účet peniaze na ceste (§ 5/3/a).
- 18) Peňažnými ekvivalentmi – je krátkodobý finančný majetok, napríklad termínované vklady najviac na tri mesiace, likvidné cenné papiere určené na obchodovanie (§ 5/3/b).
- 19) Obsahovú náplň poznámok ustanovuje príloha opatrenia v rozsahu 11 strán vrátane cash flow. Poznámky obsahujú všeobecné informácie, najmä – identifikačné údaje, dátum schválenia účtovnej závierky, dôvod zostavenia účtovnej závierky, priemerný prepočítaný počet zamestnancov, údaje o skupine účtovných jednotiek a konsolidácii skupiny.
- 20) Poznámky obsahujú informácie o prijatých postupoch, najmä – zásada nepretržitého pokračovania činnosti, účtovné zásady a účtovné metódy, spôsob ocenenia majetku a záväzkov, odpisový plán, informácie o poskytnutých dotáciách, informácie o opravách chýb minulých účtovných období.
- 21) Poznámky obsahujú informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú aktíva súvahy, napríklad - informácie o dlhodobom hmotnom a nehmotnom majetku, dôvod vzniku goodwillu, výskum a vývoj, finančný majetok, informácie o zásobách a zákazkovej výrobe, informácie o pohľadávkach, informácie o vlastných akciách, významné položky časového rozlíšenia.
- 22) Poznámky obsahujú informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú pasíva súvahy, napríklad - informácie o vlastnom imaní, informácie o rezervách, informácie o záväzkoch, o vydaných dlhopisoch, časovom rozlíšení, finančnom prenájme a odloženej dani.
- 23) Poznámky obsahujú informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky výkazu ziskov a strát, napríklad - informácie o tržbách, informácie o zmene stavu zásob vlastnej výroby, aktivácii výnosov, finančné výnosy, osobné náklady, náklady za služby, výnimočné náklady, náklady na audit, členenie čistého obratu podľa teritórií a výrobkov.
- 24) Poznámky obsahujú informácie o iných aktívach a iných pasívach, najmä – opis a hodnota podmieneného majetku (napr. majetkové právo z poisťnej zmluvy) a podmienených záväzkov (napr. ručenie za inú osobu, záväzok uskutočniť veľké investície alebo opravy), informácie o podsúvahových položkách (napr. odpísané pohľadávky).
- 25) Poznámky obsahujú následné udalosti, najmä – zmena trhovej ceny majetku, predaj podniku, ukončenie činnosti podniku, zlúčenie alebo rozdelenie spoločnosti, zmena spoločníkov, vydanie dlhopisov, živelná pohroma, získanie alebo strata licencie.
- 26) Poznámky obsahujú informácie o spriaznených osobách, napríklad – zoznam a charakteristika transakcií so spriaznenými osobami, informácie o príjmoch

a výhodách štatutárneho orgánu alebo dozorného orgánu (odmeny, záruky, pôžičky).

- 27) Poznámky obsahujú ostatné informácie, napr. verejné zákazky, činnosť zaradená do kategórie osobitnej priemyselnej výroby, finančné vzťahy s orgánmi verejnej moci.
- 28) Poznámky obsahujú informácie o pohybe vlastného imania za bežné obdobie aj predchádzajúce obdobie. Poznámky obsahujú prehľad peňažných tokov (cash flow) z prevádzkovej činnosti priamou alebo nepriamou metódou, z investičnej činnosti a z finančnej činnosti.
- 29) Informácie v poznámkach sa uvádzajú z pohľadu významnosti, pričom nie významné informácie sa môžu zoskupovať. Informácie v poznámkach sa uvádzajú tak, aby boli užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé (§ 4/1).
- 30) Ak pre niektoré informácie v poznámkach nemá účtovná jednotka obsahovú náplň, príslušné informácie sa neuvádzajú (§ 4/2). Podľa skúseností z audítorskej praxe odporúčame uviesť aspoň stručný názov príslušného bodu poznámok a komentár „bez náplne“, lebo aj negatívne uistenie má vyššiu vypovedaciu schopnosť ako žiadna informácia.
- 31) Informácie v poznámkach, ak je to možné sa uvádzajú v tabuľkovej forme, pričom sa uvádzajú údaje za bežné účtovné obdobie, a ak existuje údaj na porovnanie, aj údaje z predchádzajúceho účtovného obdobia (§ 4/3). Opatrenie neuvádza závažné vzory tabuliek v poznámkach – v praxi sa používajú tabuľky z predošlého znenia poznámok.

